

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

Ve KAMER

A R R E S T

nr. 263.878 van 3 juli 2025

A. 241.202/V-2.040

In zake:

het Vlaamse Gewest,
Vertegenwoordigd door zijn Regering,
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Thomas CHELLINGSWORTH,
Christine DELAGAYE en Laura PELLENS
kantoor houdend te 1050 Brussel
Marsveldplein 5
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

het Waalse Gewest,
vertegenwoordigd door zijn Regering,
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Michel KAISER en
Pierre BELLEMANS
kantoor houdend te 1040 Brussel
Louis Schmidlaan 56
bij wie woonplaats wordt gekozen

In aanwezigheid van:

- 1. de vzw Federatie van de Belgische elektriciteits- en gasbedrijven (afgekort als “FEBEG”),**
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Damien VERHOEVEN en
Vincent VERBELEN
kantoor houdend te 1000 Elsene
Keizerslaan 3
bij wie woonplaats wordt gekozen
- 2. P. D.,**
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Alexander VAN EYCK en
Jaszia TALBOOM
kantoor houdend te 2560 Kessel
Torenvenstraat 16
bij wie woonplaats wordt gekozen
tevens bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Stijn VERBIST
kantoor houdend te 2560 Kessel
Torenvenstraat 16

I. Voorwerp van het beroep

Met een op 12 februari 2024 ingediend verzoekschrift vordert de verzoekende partij de nietigverklaring van het besluit van de Waalse Regering van 12 oktober 2023 tot vaststelling van de modaliteiten met betrekking tot de beëindiging van de compensatie tussen de hoeveelheden elektriciteit die aan het net worden onttrokken en die in het net worden geïnjecteerd.

II. Rechtspleging

Het administratief dossier is ingediend.

De memories van antwoord en van wederantwoord zijn regelmatig uitgewisseld.

Met een verzoekschrift van 2 mei 2024 heeft de vzw Federatie van de Belgische elektriciteits- en gasbedrijven (afgekort als “FEBEG”) gevraagd om in de procedure te mogen tussenkomen.

Met een verzoekschrift van 3 mei 2024 heeft P. D. gevraagd om in de procedure te mogen tussenkomen.

De heer Erik Bosquet, eerste auditeur bij de Raad van State, heeft een verslag opgesteld op basis van artikel 12 van de algemene procedureregeling.

Het verslag is ter kennis gebracht van de partijen.

De verzoekende partij en de verwerende partij hebben een laatste memorie ingediend.

Bij een beschikking van 7 april 2025 zijn de partijen opgeroepen om te verschijnen op de terechtzitting van 20 mei 2025.

De heer Emmanuel Jacobowitz, staatsraad, heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Thomas Chellingsworth, die voor de verzoekende partij verschijnt, advocaat Pierre Bellemans, die *loco* advocaat Michel Kaiser, voor de

verwerende partij verschijnt, en advocaat Damien Verhoeven, die voor de eerste tussenkomende partij verschijnt, zijn gehoord.

De heer Erik Bosquet, eerste auditeur, heeft een eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Overzicht van de juridische context en voorgeschiedenis van de zaak

Op heel het Belgisch grondgebied gebeurt de facturering aan de eindafnemer voor diens elektriciteitsverbruik via een systeem van “tariefcascade”. Het Grondwettelijk Hof heeft dat systeem in zijn arrest nr. 5/2021 van 14 januari 2021, waarvan hierna sprake is, als volgt uitgelegd:

“B.9.7. Volgens het zogenoemde systeem van de “tariefcascade” factureert de transmissienetbeheerder zijn tarieven aan de distributienetbeheerder. Die laatste factureert op zijn beurt zijn eigen tarieven, die de kosten voor het gebruik van het transmissienet omvatten, aan de leverancier. De leverancier doet hetzelfde door aan de eindafnemer een factuur te richten die alle kosten van de energielevering omvat, namelijk de waarde van de verbruikte energie, de transmissie- en distributietarieven en de taksen en heffingen. De eindafnemer ontvangt dus een unieke factuur, ondanks het optreden van verscheidene deelnemers in het proces van de energielevering.” (ECLI:BE:GHCC:2021:ARR.005).

Voordat er zonnepanelen bestonden, konden de eindafnemers enkel elektrische energie verbruiken. Zij betaalden dan ook voor hun volledig verbruik, met inbegrip van alle voornoemde kosten en taksen.

Sedert de komst van zonnepanelen produceren de eindafnemers zelf ook elektrische energie. De aldus geproduceerde en niet-verbruikte elektriciteit wordt geïnjecteerd in het distributienet. Die producenten-verbruikers van elektriciteit worden “prosumenten” genoemd.

Aanvankelijk hadden de meeste *prosumenten* analoge meters die terugdraaiden wanneer hun installatie energie op het net injecteerde. Met die tellers kon dan ook enkel het nettoverbruik van de *prosumenten* worden gemeten, met andere woorden het totaal aan elektrische energie dat aan het net onttrokken werd

(brutoverbruik) min de elektriciteit die op het net werd geïnjecteerd. Alleen dat nettoverbruik werd aldus aan de *prosumenten* gefactureerd. Die tarifiering van het nettoverbruik is gekend als het “compenserend tariefmechanisme”. Ter compensatie van dat voordeel betalen de *prosumenten* in dat geval een supplement bovenop de tarieven voor het nettoverbruik, het zogenaamde *prosumementarief*.

Met die meters konden niet alle energiestromen van een installatie worden gemeten, en in het bijzonder niet het brutoverbruik van *prosumenten*.

Dit beroep kadert in de geplande afschaffing van het compenserend tariefmechanisme voor *prosumenten*.

In het Waalse Gewest is dat compenserend tariefmechanisme vastgelegd in artikel 6*bis* van het besluit van de Waalse regering van 30 november 2006 ‘tot bevordering van elektriciteitsopwekking uit hernieuwbare energiebronnen of warmtekrachtkoppeling’, dat in werking getreden is op 1 januari 2008, voor de *prosumenten* die beschikken over een erkende installatie voor de productie van groene stroom met een netto ontwikkelbaar vermogen van 10 kW of minder, die geregistreerd staat bij de administratie en die hun elektriciteitsleverancier en hun distributienetbeheerder ingelicht hebben over hun keuze om van dat mechanisme gebruik te maken.

Richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van Richtlijn 2003/54/EG en richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU hebben aan de lidstaten de uitrol opgelegd van slimme meters, namelijk elektronische tweerichtingsmeters met digitale weergave waarmee zowel de geproduceerde elektriciteit, als het bruto-elektriciteitsverbruik gemeten kan worden. Door die slimme meters is het technisch mogelijk om af te zien van het compensatiemechanisme. Daarenboven wordt in richtlijn (EU) 2019/944 bepaald dat de lidstaten na 31 december 2023 geen nieuwe rechten in het kader van dergelijke compensatiemechanismen meer mogen toekennen. Alle afnemers die vallen onder een bestaande regeling moeten ook de mogelijkheid hebben om te kiezen voor een nieuwe regeling waarin de elektriciteit die op het net wordt geïnjecteerd en de elektriciteit die uit het net wordt verbruikt, apart worden verrekend als basis voor de berekening van nettatarieven (artikel 15, lid 4).

Het Waalse en het Vlaamse Gewest hebben de geleidelijke plaatsing van slimme meters op hun respectieve grondgebieden opgelegd. Daarbij werd evenwel voorzien in een overgangsregeling die bepaalde *prosumenten* tijdelijk de mogelijkheid bood om nog gebruik te maken van het compensatiemechanisme.

In het Vlaamse Gewest wordt in die overgangsregeling voorzien bij de artikelen 31 en 42 van het Vlaams decreet van 26 april 2019 tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de uitrol van digitale meters en tot wijziging van artikel 7.1.1, 7.1.2 en 7.1.5 van hetzelfde decreet.

In het Waalse Gewest wordt bij artikel 2 van het Waals decreet van 1 oktober 2020 ‘tot beëindiging van de compensatie tussen de hoeveelheden elektriciteit opgenomen en geïnjecteerd op het net en tot toekenning van premies ter bevordering van het rationeel energiegebruik en de elektriciteitsproductie uit hernieuwbare energiebronnen’ in een overgangsregeling voorzien die vergelijkbaar is met de regeling waarin voorzien wordt in het Vlaams decreet van 26 april 2019. Dat artikel 2 luidt immers als volgt:

« La compensation entre les quantités d’électricité prélevées et injectées sur le réseau prend fin le 31 décembre 2023.
Par dérogation à l’alinéa 1er, la compensation entre les quantités d’électricité prélevées et injectées sur le réseau est maintenue jusqu’au 31 décembre 2030 pour les auto-producteurs qui disposent d’une installation de production d’électricité renouvelable d’une puissance nette développable inférieure ou égale à 10 kW dont la mise en service est antérieure au 1er janvier 2024.
Le Gouvernement ou son délégué prévoit les modalités d’application du présent article. ».

(Vrije vertaling:

De compensatie tussen de hoeveelheden elektriciteit opgenomen en geïnjecteerd op het net, eindigt op 31 december 2023.

In afwijking van lid 1 wordt de compensatie tussen de hoeveelheden elektriciteit opgenomen en geïnjecteerd op het net tot 31 december 2030 gehandhaafd voor autoproducenten die een installatie voor de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen hebben met een netto ontwikkelbaar vermogen van minder dan of gelijk aan 10 kW, waarvan de inbedrijfstelling vóór 1 januari 2024 plaatsvindt.

De Regering of haar afgevaardigde bepaalt de modaliteiten voor de toepassing van dit artikel.)

Dat decreet vloeit voort uit een voorstel waarover de afdeling Wetgeving van de Raad van State niet is geraadpleegd.

De afdeling Wetgeving van de Raad van State heeft in haar advies nr. 62.977/3 van 20 maart 2018 over een voorontwerp dat geleid heeft tot het voornoemde decreet van het Vlaamse Gewest van 26 april 2019 geoordeeld – waarbij ze zich onder meer gebaseerd heeft op advies 56.282/3 van 28 mei 2014 over het ontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering ‘betreffende de promotie van groene elektriciteit en van hoogrenderende warmtekrachtkoppeling’ en op advies 62.410/3 van 5 december 2017 over een ontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering ‘tot wijziging van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 17 december 2015 betreffende de promotie van groene elektriciteit’ - dat het Vlaamse Gewest niet bevoegd was om te voorzien in een compenserende tariefregeling noch om deze in stand te houden. Tegen dat decreet zijn vervolgens meerdere beroepen tot nietigverklaring ingesteld bij het Grondwettelijk Hof.

Tegen artikel 2 van het voornoemde Waals decreet van 1 oktober 2020 is geen beroep tot nietigverklaring ingesteld bij het Grondwettelijk Hof.

Het Grondwettelijk Hof heeft bij arrest nr. 5/2021 van 14 januari 2021 de artikelen 31 en 42 van het voornoemde Vlaams decreet van 26 april 2019 vernietigd om de volgende redenen:

“Ten aanzien van de tijdelijke instandhouding van het compensatiemechanisme en het prosumententarief

B.8. Artikel 42 van het bestreden decreet houdt tijdelijk het compensatiemechanisme in stand voor de afnemers die ook elektriciteit produceren door middel van bepaalde installaties, de zogenaamde prosumenten. Het voegt in het Energiedecreet een artikel 15.3.5/12 in, dat bepaalt :

‘Bij bestaande decentrale productie-installaties met een maximaal AC-vermogen van 10 kVA en decentrale productie-installaties met een maximaal AC-vermogen van 10 kVA die geïnstalleerd worden tot en met 31 december 2020, wordt gedurende vijftien jaar vanaf de indienstname van de installatie de elektrische productie van de installatie die geïnjecteerd wordt op het distributienet, jaarlijks in mindering gebracht van de afname. Als de termijn van vijftien jaar verstrijkt voor 31 december 2020, wordt die elektrische productie in mindering gebracht tot en met die datum.

Het in mindering brengen, vermeld in het eerste lid, gebeurt maximaal ten belope van de afname. Voor de bepaling van de vermelde vermogensgrens wordt geen rekening gehouden met een softwarematige beperking van het vermogen.

Het in mindering brengen, vermeld in het eerste lid, heeft geen betrekking op de distributienettarieven.

De gebruikers van de productie-installaties, vermeld in het eerste lid, kunnen er echter op elk moment voor kiezen om over te stappen naar het systeem dat geldt voor dezelfde decentrale productie-installaties geïnstalleerd vanaf 1 januari 2021, vermeld in artikel 15.3.5/13. Deze afstand van het recht, vermeld in het eerste lid, is onherroepelijk.

De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen met betrekking tot het in mindering brengen van de productie door decentrale productie-installaties, vermeld in het eerste lid’.

Op grond van de bestreden bepaling blijft het compensatiemechanisme dus tijdelijk in stand, gedurende vijftien jaar vanaf de indienstname van de installatie, voor productie- installaties met een maximaal AC-vermogen van 10 kVA, die vóór 1 januari 2021 zijn geïnstalleerd, tenzij de gebruikers opteren voor het nieuwe systeem.

B.9.1. In het eerste onderdeel van het eerste middel in de zaak nr. 7326 voert de Ministerraad aan dat die bepaling een inbreuk vormt op de federale bevoegdheid inzake transmissietarieven.

B.9.2. In het marktmodel dat in België is ingevoerd bij de liberalisering van de energiesector, concurreren verschillende marktdeelnemers met elkaar om de consument elektriciteit en gas te leveren. De leverancier koopt energie van de producent of van de invoerder. Om die te kunnen leveren aan de consument, moet de leverancier gebruik maken van de transmissie- en distributienetten. Die netten maken het mogelijk de energie van de producent of van de invoerder fysiek te vervoeren tot bij de eindafnemer.

B.9.3. Vóór de bij de bijzondere wet van 6 januari 2014 met betrekking tot de Zesde Staatshervorming (Belgisch Staatsblad, 31 januari 2014) doorgevoerde hervorming werd de aangelegenheid van de tarieven voor de distributie van elektriciteit en gas geregeld door de federale wetgever.

Sedert 1 juli 2014, datum van inwerkingtreding van de bijzondere wet van 6 januari 2014, zijn de gewesten bevoegd voor de gewestelijke aspecten van de energie, krachtens artikel 6, § 1, VII, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, zoals gewijzigd bij artikel 19 van die bijzondere wet van 6 januari 2014. De gewestelijke aspecten van de energie omvatten :

‘a) De distributie en het plaatselijke vervoer van elektriciteit door middel van netten waarvan de nominale spanning lager is dan of gelijk is aan 70 000 volt, met inbegrip van de distributienettarieven voor elektriciteit, met uitzondering van de tarieven van de netten die een transmissiefunctie hebben en die uitgebaat worden door dezelfde beheerder als het transmissienet;

b) De openbare gasdistributie, met inbegrip van de nettarieven voor de openbare distributie van gas, met uitzondering van de tarieven van de netwerken die ook een aardgasvervoersfunctie hebben en die worden uitgebaat door dezelfde beheerder als het aardgasvervoersnet;

(...)

Tot de bevoegdheid inzake distributie van energie behoort in beginsel ook het uitrollen van de nieuwe, digitale meters en het beheer van de gegevens die worden verzameld door middel van (digitale, analoge of elektronische) meters (zie het advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State bij het voorontwerp van decreet dat tot het bestreden decreet heeft geleid, Parl. St., Vlaams Parlement, 2017-2018, nr. 1654/1, p. 186).

B.9.4. Krachtens het tweede lid van artikel 6, § 1, VII, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, zoals gewijzigd bij artikel 19 van de bijzondere wet van 6 januari 2014, is de federale overheid echter bevoegd voor de aangelegenheden die wegens hun technische en economische ondeelbaarheid een gelijke behandeling op nationaal vlak behoeven, waaronder :

‘d) de tarieven, met inbegrip van het prijsbeleid, onverminderd de gewestelijke bevoegdheid inzake de tarieven bedoeld in het eerste lid, a) en b)’.

B.9.5. De gewesten zijn dus bevoegd voor de distributienettarieven. De federale overheid is bevoegd voor de transmissienettarieven.

De federale overheid is ook meer algemeen bevoegd voor het prijsbeleid, ‘met uitzondering van de regeling van de prijzen in de aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de gewesten en de gemeenschappen behoren, onder voorbehoud van hetgeen bepaald is in artikel 6, § 1, VII, tweede lid, d)’ (artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980).

B.9.6. De bestreden bepaling staat toe dat de afnemer, gedurende een overgangperiode die maximaal vijftien jaar duurt, enkel voor zijn nettoverbruik betaalt. De bepaling ontslaat de afnemer met andere woorden van de betaling van het verschil tussen zijn nettoverbruik en zijn brutoverbruik.

B.9.7. Volgens het zogenoemde systeem van de ‘tariefcascade’ factureert de transmissienetbeheerder zijn tarieven aan de distributienetbeheerder. Die laatste factureert op zijn beurt zijn eigen tarieven, die de kosten voor het gebruik van het transmissienet omvatten, aan de leverancier. De leverancier doet hetzelfde door aan de eindafnemer een factuur te richten die alle kosten van de energielevering omvat, namelijk de waarde van de verbruikte energie, de transmissie- en distributietarieven en de taksen en heffingen. De eindafnemer ontvangt dus een unieke factuur, ondanks het optreden van verscheidene deelnemers in het proces van de energielevering.

B.9.8. Door de afnemer toe te staan enkel voor zijn nettoverbruik te betalen, verleent de bestreden bepaling een gedeeltelijke vrijstelling van de vermelde tarieven. Hij betaalt die immers niet op het verschil tussen zijn nettoverbruik en zijn brutoverbruik, terwijl elk verbruik het gebruik van het transmissienet impliceert, zelfs indien niet elk onderdeel van dat verbruik op het transmissienet heeft gecirculeerd.

De decreetgever is enkel bevoegd, zoals in B.9.5 is vermeld, om de afnemer vrij te stellen van de distributietarieven, niet van de transmissietarieven. De bestreden

bepaling schendt derhalve artikel 6, § 1, VII, tweede lid, d), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

B.9.9. Door de afnemer toe te staan enkel voor zijn nettoverbruik te betalen, verleent de bestreden bepaling ook een gedeeltelijke vrijstelling van de belastingen op het gebruik van het net.

Naast de bijdrage die bij de wet van 22 juli 1993 ‘tot instelling van een bijdrage op de energie ter vrijwaring van het concurrentievermogen en de werkgelegenheid’ werd ingevoerd, is bij artikel 21*bis* van de wet van 29 april 1999 ‘betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt’, ingevoegd bij artikel 63 van de wet van 20 juli 2005 ‘houdende diverse bepalingen’, een ‘federale bijdrage’ ingevoerd ter financiering van sommige openbaredienstverplichtingen en van de kosten verbonden aan de regulering van en de controle op de elektriciteitsmarkt. Die federale bijdrage is verschuldigd door de op het Belgische grondgebied gevestigde eindafnemers op elke kilowattuur (kWh) die ze voor eigen gebruik van het net afnemen. Bovendien is de levering van elektriciteit onderworpen aan de btw. Krachtens artikel 26, eerste lid, van het BTW-Wetboek, wordt de btw berekend over alles wat de leverancier van het goed als tegenprestatie verkrijgt of moet verkrijgen van degene aan wie het goed wordt geleverd.

De bevoegdheid van de gewesten inzake het invoeren van de digitale meter staat hun niet toe afbreuk te doen aan de belastingen die de federale Staat heeft ingevoerd op grond van de fiscale bevoegdheid die hem is toegewezen bij artikel 170, § 1, van de Grondwet. De uitoefening van die federale fiscale bevoegdheid staat immers los van de materiële bevoegdheden van de Staat, de gemeenschappen en de gewesten. Bijgevolg is enkel de federale wetgever bevoegd om de afnemer vrij te stellen van de federale taksen en heffingen en de belastbare grondslag daarvan te wijzigen. De bestreden bepaling schendt derhalve artikel 170, § 1, van de Grondwet.

B.9.10. In weerwil van wat de Vlaamse Regering betoogt, vindt de bestreden bepaling geen bevoegdheidsgrondslag in artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, dat bepaalt :

‘De decreten kunnen rechtsbepalingen bevatten in aangelegenheden waarvoor de Parlementen niet bevoegd zijn, voor zover die bepalingen noodzakelijk zijn voor de uitoefening van hun bevoegdheid’.

Opdat artikel 10 toepassing kan vinden, is vereist dat de aangenomen wetgeving noodzakelijk is voor de uitoefening van de bevoegdheden van het gewest, dat de aangelegenheid zich leent tot een gedifferentieerde regeling en dat de weerslag van de bestreden bepaling op die aangelegenheid slechts marginaal is.

De tijdelijke instandhouding van het compensatiemechanisme kan evenwel niet noodzakelijk worden geacht, nu de digitale meter toelaat - anders dan voorheen bij de terugdraaiende teller het geval was - om beide energiestromen (afname en injectie) afzonderlijk te registreren, zodat het brutoverbruik aan alle tarieven, taksen en heffingen kan worden onderworpen en geen afbreuk wordt gedaan aan

de federale bevoegdheden. De aangelegenheid leent zich ook niet tot een gedifferentieerde regeling aangezien de federale belastingen op dezelfde wijze moeten worden geheven in alle deelgebieden. Bovendien is de weerslag van de bestreden bepaling niet louter marginaal, maar raakt zij het wezen zelf van de bevoegdheid van de federale overheid inzake de transmissietarieven en belastingen, doordat zij bepaalde gebruikers die energie op het net injecteren gedurende een lange periode vrijstelt van de federale tarieven en taksen, terwijl de energietarieven een zo getrouw mogelijke weergave dienen te zijn van de werkelijke kosten.

B.9.11. Het middel dat is afgeleid uit een schending van artikel 170, § 1, van de Grondwet en artikel 6, § 1, VII, tweede lid, d), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, is gegrond.

Artikel 42 van het bestreden decreet dient te worden vernietigd.

Er is geen aanleiding om in te gaan op het tweede en het derde middel in de zaak nr. 7326 en het eerste middel in de zaak nr. 7320, aangezien het onderzoek van die middelen niet tot een ruimere vernietiging zou kunnen leiden.

Om de aanzienlijke administratieve problemen en de financiële lasten van de vernietiging voor de afnemers, leveranciers en distributienetbeheerders te beperken, handhaaft het Hof met toepassing van artikel 8, derde lid, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof de gevolgen van de vernietigde bepaling voor wat de vóór de datum van bekendmaking van dit arrest in het Belgisch Staatsblad gefactureerde bedragen betreft. Er is geen aanleiding om de gevolgen van de vernietigde bepaling ook voor de toekomst te handhaven.

B.10.1. In het tweede middel in de zaak nr. 7320 voert de Commissie voor de regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG) aan dat artikel 31 van het bestreden decreet een soortgelijke inbreuk vormt op de federale bevoegdheid inzake transmissietarieven als artikel 42 van het bestreden decreet.

B.10.2. Artikel 31 van het bestreden decreet voorziet in een voortzetting, voor de overgangperiode bedoeld in artikel 42, van het zogenaamde prosumementarief, dat beoogt het voordeel van de afnemer die enkel voor zijn nettoverbruik betaalt te neutraliseren. Het voegt in het Energiedecreet een artikel 4.1.30/1 in, dat bepaalt:

‘In afwijking van artikel 4.1.31, § 3, 2°, is gedurende een periode van 15 jaar na indienstneming van de installatie voor prosumenten met een installatie die uiterlijk in dienst genomen is op 31 december 2020, de tariefdrager het vermogen van de installatie uitgedrukt in kilowatt of in het geval van een installatie op basis van zonne-energie het maximale AC-vermogen van de omvormer uitgedrukt in kilowatt. Indien de nettoafname van de prosument tussen twee afrekeningsfacturen groter is dan 0 kWh, wordt voor dat gedeelte van de afname de tariefdrager bepaald op afname uitgedrukt in kilowattuur.

De prosumant met een installatie die uiterlijk in dienst genomen is op 31 december 2020 heeft echter op elk gewenst moment de mogelijkheid om voor de periode van 15 jaar na indienstneming van de installatie onherroepelijk te kiezen voor een door de VREG bepaalde tariefstructuur, al dan niet met een andere tariefdrager, die gebaseerd is op de werkelijke afname. Deze wordt dan van toepassing na de eerstvolgende meteropname na de aanvraag bij de distributienetbeheerder.

Onverminderd hetgeen bepaald is in het eerste en het tweede lid, kan de prosumant met een installatie die uiterlijk in dienst genomen is op 31 december 2020, op elk gewenst moment onherroepelijk kiezen voor een derde door de VREG te bepalen tariefstructuur, al dan niet met een andere tariefdrager. Deze wordt dan van toepassing na de eerstvolgende meteropname na de aanvraag bij de distributienetbeheerder.

Onverminderd hetgeen bepaald is in het eerste en het tweede lid, bepaalt de VREG de tariefdrager voor de kosten van de activiteit van het meten, inbegrepen de verzameling, validatie en transmissie van de gemeten data'.

B.10.3. De voortzetting van het prosumententarief vindt haar bestaansreden in de tijdelijke instandhouding van het vermelde compensatiemechanisme.

Aangezien artikel 31 aldus onlosmakelijk verbonden is met het vernietigde artikel 42 van het bestreden decreet, dient het eveneens te worden vernietigd.

Er is geen aanleiding om in te gaan op het eerste middel in de zaak nr. 7295, aangezien het onderzoek van dat middel niet tot een ruimere vernietiging zou kunnen leiden.

Om de aanzienlijke administratieve problemen en de financiële lasten van de vernietiging voor de afnemers, leveranciers en distributienetbeheerders te beperken, handhaaft het Hof de gevolgen van de vernietigde bepaling met toepassing van artikel 8, derde lid, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 voor wat de vóór de datum van bekendmaking van dit arrest in het Belgisch Staatsblad gefactureerde bedragen betreft. Er is geen aanleiding om de gevolgen ook voor een periode in de toekomst te handhaven.

(...)'.

Het Grondwettelijk Hof heeft dus voor recht gezegd dat de gewesten niet bevoegd zijn om in een compensatiemechanisme te voorzien dat het mogelijk maakt dat *prosumanten* enkel hun netto-elektriciteitsverbruik hoeven te betalen.

Op 12 oktober 2023 heeft de Waalse regering, teneinde uitvoering te geven aan artikel 2 van het voornoemde Waals decreet van 1 oktober 2020 - en gelet op het advies nr. 74.413/4 dat de afdeling Wetgeving van de Raad van State op 27 september 2023 heeft uitgebracht en waarin geen opmerking werd geformuleerd met betrekking tot de bevoegdheid van de steller van de handeling - een besluit uitgevaardigd 'tot vaststelling van de modaliteiten met betrekking tot de beëindiging van de compensatie

tussen de hoeveelheden elektriciteit die aan het net worden onttrokken en die in het net worden geïnjecteerd''. Dat besluit luidt als volgt:

« Article 1er. La date de mise en service de l'installation de production d'électricité renouvelable d'une puissance nette développable inférieure ou égale à 10 kW, telle que visée à l'article 2 du décret du 1er octobre 2020 relatif à la fin de la compensation entre les quantités d'électricité prélevées et injectées sur le réseau et à l'octroi de primes pour promouvoir l'utilisation rationnelle de l'énergie et la production d'électricité au moyen de sources d'énergie renouvelable, correspond à la date de visite attestant de la conformité de l'installation visée au chapitre 6.4 du livre I sur les installations électriques à basse tension et à très basse tension de l'arrêté royal du 8 septembre 2019 établissant le Livre 1 sur les installations électriques à basse tension et à très basse tension, le Livre 2 sur les installations électriques à haute tension et le Livre 3 sur les installations pour le transport et la distribution de l'énergie électrique.

Art. 2. Toute modification effectuée, à partir du 1er janvier 2024, d'une installation de production d'électricité renouvelable d'une puissance nette développable inférieure ou égale à 10 kW mise en service avant le 1er janvier 2024 entraîne la perte du bénéfice de la compensation entre les quantités prélevées et injectées pour l'ensemble de l'installation.

Par dérogation à l'alinéa 1er, l'installation mise en service avant le 1er janvier 2024 et faisant l'objet de modifications et/ou d'extensions à partir du 1er janvier 2024, qui n'entraînent pas cumulativement une augmentation de la puissance nette développable de l'installation de plus de 1 kW tout en restant globalement inférieure ou égale 10 kW, continue de bénéficier de la compensation pour l'ensemble de l'installation.

Art. 3. Le présent arrêté entre en vigueur au 1er décembre 2023.

Art. 4. Le Ministre de l'Energie est chargé de l'exécution du présent arrêté. ».

(Vrije vertaling:

Artikel 1. De datum van inbedrijfstelling van de installatie voor de productie van hernieuwbare elektriciteit met een netto ontwikkelbaar vermogen kleiner dan of gelijk aan 10 kW, zoals bedoeld in artikel 2 van het decreet van 1 oktober 2020 tot beëindiging van de compensatie tussen de hoeveelheden elektriciteit opgenomen en geïnjecteerd op het net en tot toekenning van premies ter bevordering van het rationeel energiegebruik en de elektriciteitsproductie uit hernieuwbare energiebronnen, stemt overeen met de datum van de inspectie die de conformiteit bewijst van de installatie, bedoeld in hoofdstuk 6.4 van boek I (...) betreffende [de] elektrische installaties op laagspanning en op zeer lage spanning van het koninklijk besluit van 8 september 2019 tot vaststelling van Boek 1 betreffende de elektrische installaties op laagspanning en op zeer lage spanning, Boek 2 betreffende de elektrische installaties op hoogspanning en Boek 3 betreffende de installaties voor transmissie en distributie van elektrische energie.

Art. 2. Elke wijziging die na 1 januari 2024 wordt aangebracht aan een installatie voor de productie van hernieuwbare elektriciteit met een netto ontwikkelbaar vermogen van minder dan of gelijk aan 10 kW die vóór 1 januari 2024 in bedrijf is

genomen, zal leiden tot het verlies van de compensatie tussen de onttrokken en geïnjecteerde hoeveelheden voor de gehele installatie.

In afwijking van lid 1 blijven installaties die vóór 1 januari 2024 in bedrijf zijn genomen en die vanaf 1 januari 2024 wijzigingen en/of uitbreidingen ondergaan die cumulatief niet resulteren in een toename van het ontwikkelbare netto-vermogen van de installatie met meer dan 1 kW terwijl zij in totaal minder dan of gelijk blijven aan 10 kW, in aanmerking komen voor compensatie voor de gehele installatie.

Art. 3. Dit besluit treedt in werking op 1 december 2023.

Art. 4. De Minister van Energie is belast met de uitvoering van dit besluit.)

Dat is de bestreden handeling.

IV. Ontvankelijkheid van de verzoeken tot tussenkomst

Met toepassing van artikel 21*bis* van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, kunnen enkel “degenen die belang hebben bij de oplossing van de zaak” als tussenkomende partij optreden in een hangende zaak bij de Raad van State.

De eerste tussenkomende partij beroept zich op artikel 4 van haar statuten, krachtens hetwelk zij tot doel heeft de belangen van haar leden te behartigen (onder meer door het instellen van beroepen bij de Raad van State) in aangelegenheden met betrekking tot een goed functionerende elektriciteitsmarkt en tot de gunstige en niet-discriminerende voorwaarden van een wettelijk en reglementair kader voor de distributie van elektriciteit. Zij betoogt in hoofdzaak dat ze er dus belang bij heeft tussen te komen teneinde de belangen te behartigen van haar leden (in het bijzonder de elektriciteitsleveranciers) voor wie de bestreden handeling en de mogelijke nietigverklaring ervan gevolgen kunnen hebben, en teneinde hen te beschermen tegen mogelijke rechtsonzekerheid die een weerslag kan hebben op de bedragen die aan de *prosumenten* (te weten personen die elektriciteit produceren en afnemen) worden gefactureerd.

Dat belang volstaat. Het advies van die tussenkomende partij is overigens ingewonnen in het kader van de totstandkoming van de bestreden handeling.

Haar verzoek tot tussenkomst is dan ook ontvankelijk.

De tweede tussenkomende partij legt uit dat zij een geschil voert met de verzoekende partij, die ze burgerlijk aansprakelijk wil stellen naar aanleiding van het

vernietigingsarrest nr. 5/2021 van het Grondwettelijk Hof van 14 januari 2021. Zij wenst als tussenkomende partij op te treden in deze procedure teneinde kennis te nemen van de standpunten die de verzoekende partij uiteenzet en op die wijze de tegenstrijdige verklaringen van die laatste in het kader van de burgerlijke procedure waarin ze tegenover elkaar staan, aan de kaak te stellen.

Dat belang is vreemd aan het doel van de procedure voor de Raad van State. Het bestreden besluit is niet van toepassing op de tweede verzoekende partij tot tussenkomst en zij toont niet aan welk voordeel zij zou kunnen halen uit de eventuele nietigverklaring van het bestreden besluit of uit de eventuele afwijzing van de vordering tot nietigverklaring. Haar verzoek tot tussenkomst moet dus afgewezen worden.

V. Bevoegdheid van de Raad van State

V.1. Standpunt van de verwerende partij

De verwerende partij voert in haar memorie van antwoord aan dat de bestreden handeling onlosmakelijk verbonden is met artikel 35 van het Waals decreet van 12 april 2001 ‘betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt’, dat betrekking heeft op de uitrol van slimme meters, en met artikel 57 van de tariefmethodologie van de CWaPE (Waalse Commissie voor Energie) voor 2024, dat betrekking heeft op het *prosumententarief*. Het gaat volgens haar om een “geheel van verordenende maatregelen die enkel steek houden wanneer ze gelijktijdig bestaan”. Zij besluit daaruit dat als de Raad van State enkel het compensatiemechanisme nietig zou verklaren, hij zou optreden als bestuurder, wat hij niet mag doen.

V.2. Beoordeling

De verwerende partij baseert de door haar opgeworpen exceptie van onbevoegdheid, bij analogie, op het geval van een beroep tot gedeeltelijke nietigverklaring van een reglementair besluit en op de rechtspraak van de Raad van State die zegt dat een reglementair besluit in beginsel één en ondeelbaar is en niet op ontvankelijke wijze gedeeltelijk met een annulatieberoep kan worden bestreden. Van dit beginsel kan slechts worden afgeweken onder de hierna uiteengezette voorwaarden: In de eerste plaats moet blijken dat de gedeeltelijke vernietiging aan de verzoekende partij volledige genoegdoening geeft in het licht van het door haar aangevoerde belang. Vervolgens moet komen vast te staan dat het vernietigde gedeelte kan worden

afgesplitst van de rest van het bestreden besluit en dat de overheid ook afgezien van het vernietigde gedeelte voor het overige dezelfde beslissing zou hebben genomen. Er anders over oordelen zou immers tot gevolg hebben dat de Raad van State zich op het domein van de beleidsuitoefening van de betrokken overheid zou begeven en zou overgaan tot hervorming of wijziging van het reglementair besluit waarvan het betreffende gedeelte een onlosmakelijk onderdeel is, vermits de bestreden verordening voor het overige zou blijven bestaan. De Raad van State heeft dan geen enkele bevoegdheid om een dergelijke wijziging uit te spreken.

De verwerende partij toont evenwel niet aan dat het voorliggende geval, dat bestaat uit een geheel van normen van verscheiden aard aangenomen door verschillende regelgevers, gelijkgesteld kan worden met die situatie.

Bovendien is het bestreden besluit, zelfs al zou het een nauwe verwevenheid vertonen met het voornoemde artikel 35 van het Waals decreet van 12 april 2001 en het voornoemde artikel 57 van de tariefmethodologie van de CWaPE, enkel onlosmakelijk verbonden met artikel 2 van het decreet van 1 oktober 2020, dat de rechtsgrond ervan vormt.

In het geval dat de Raad van State de bestreden handeling nietig zou verklaren, zou hij niet verordenend optreden. In voorkomend geval, en voor zover de steller van de norm bevoegd is om dat te doen, zal het immers aan die laatste staan om een nieuwe reglementering uit te vaardigen rekening houdend met de vastgestelde onwettigheid.

De exceptie van onbevoegdheid wordt verworpen.

VI. Ontvankelijkheid van het beroep tot nietigverklaring – Belang van de verzoekende partij

VI.1. Standpunt van de verzoekende partij

De verzoekende partij verklaart in haar verzoekschrift tot nietigverklaring dat zij belang heeft bij de nietigverklaring van de bestreden handeling om de volgende redenen:

- De tijdelijke instandhouding van het compensatiemechanisme in het Waalse Gewest heeft tot gevolg dat de financiële last van de afnemers van elektriciteit

in het Vlaamse Gewest, waaronder de verzoekende partij zelf, toeneemt. Volgens de verzoekende partij heeft het feit dat een Waalse *prosumant* die het compensatiemechanisme blijft genieten, minder bijdraagt aan de verschillende kosten waaruit de elektriciteitsfactuur van de afnemers bestaat, waaronder de kosten van de transmissienetbeheerder, tot gevolg dat de andere afnemers van elektriciteit, die het compensatiemechanisme niet genieten, meer moeten bijdragen in die kosten.

- De instandhouding van het compensatiemechanisme voor de Waalse *prosumanten* tot 2030 betekent dat die minder btw betalen, wat zorgt voor een fiscale overdracht ten nadele van de verzoekende partij en haar inwoners.

De verzoekende partij voegt daar in haar memorie van wederantwoord aan toe dat zij eveneens een functioneel belang heeft bij de nietigverklaring van de bestreden handeling, aangezien zij de schending aanvoert van de regels inzake de verdeling van de bevoegdheden over de federale Staat en de gewesten. Volgens haar is dat des te meer het geval daar de verzoekende en de verwerende partij *in casu* een vergelijkbare reglementering aangenomen hebben, maar alleen die van de verzoekende partij aangevochten is door de ministerraad en de CREG. Zij meent er evenwel belang bij te hebben niet gediscrimineerd te worden in de toepassing van de bevoegdheidverdelende regels.

Wat betreft de redenen die ze aanvoert in haar verzoekschrift, en als reactie op de memorie van antwoord van de verwerende partij, stelt ze in haar memorie van wederantwoord dat:

- er geen distributiesysteem is dat hermetisch gescheiden is per netwerk of per gewest, met als gevolg dat de toepassing van het compensatiemechanisme in het Waalse Gewest een impact heeft op de leveranciers en de afnemers van elektriciteit in het Vlaamse Gewest, in het bijzonder wat betreft de componenten “energieprijs”, “transmissietarieven” en “belastingen en heffingen” van de elektriciteitsfactuur. Volgens haar wordt dat bevestigd in advies 69.006/3 van 7 april 2001 van de afdeling Wetgeving van de Raad van State;
- ze zelf een afnemer is van elektriciteit in het Waalse Gewest die niet het voordeel kan genieten van het compensatiemechanisme, en dit via de “Vlaamse Milieumaatschappij”, een verzelfstandigd intern agentschap van het Vlaamse Gewest gefinancierd middels een dotatie toegekend door de Vlaamse Regering, welk agentschap een kantoor heeft dat aangesloten is op het distributienet van ORES in de gemeente Marcq (Edingen);

- het argument van de verwerende partij dat het “*prosumementarief*” dat door het Waalse Gewest opgelegd wordt aan personen die nog steeds het voordeel van het compensatiemechanisme genieten, er niet toe leidt dat die laatsten minder bijdragen in de kosten voor de transmissie en distributie van elektrische energie, niet gevolgd kan worden aangezien het Waalse *prosumementarief* uitsluitend (bij benadering) de component “nettarieven” neutraliseert maar niet de andere componenten van de elektriciteitsfactuur zoals de energieprijs, de btw en de accijnzen;
- de *prosumenten* die het voordeel van het compensatiemechanisme genieten, gesubsidieerd worden door de andere afnemers van elektrische energie vanwege de kosten die ontstaan door “netverliezen” – dat zijn kosten verbonden aan de transmissie van elektrische energie die gedragen worden door de distributienetbeheerders en waarvoor de Waalse *prosumenten* die de bestreden overgangsregeling nog genieten, niet betalen aangezien dat verbruik gecompenseerd wordt door hun eigen productie –, die alleen gedragen worden door de afnemers die het voordeel van het compensatiemechanisme niet genieten, wat volgt uit de gecombineerde lezing van artikel 11, § 2, tweede lid, 9°, van het Waals decreet van 12 april 2001 ‘betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt’ en artikel 12, § 1, 2°, van de tariefmethodologie van de CWaPE;
- in tegenstelling tot de *prosumenten* die niet langer het voordeel genieten van het compensatiemechanisme, de *prosumenten* die daar nog wel het voordeel van genieten, niet aangemoedigd worden om hun eigen productie te consumeren, zodat ze de energetische onbalans blijven vergroten waarvoor de evenwichtsverantwoordelijke – dat is meestal de elektriciteitsleverancier – een tarief moet betalen aan de transmissienetbeheerder, welk tarief hij doorrekent aan zijn afnemers en dat de elektriciteitsfactuur van alle elektriciteitsafnemers in België verhoogt;
- zij er belang bij heeft de nietigverklaring te bekomen van een bepaling die tot gevolg heeft dat zij verplicht wordt meer btw en accijnzen te betalen dan een *prosumant* in het Waalse Gewest die het voordeel van het compensatiemechanisme blijft genieten;
- het feit dat er ook in het Vlaamse Gewest nog *prosumenten* bestaan die het voordeel van het compensatiesysteem blijven genieten, niet relevant is aangezien het gaat om een feitelijke situatie die gedoemd is te verdwijnen naarmate de slimme meters geïnstalleerd worden bij die *prosumenten* en niet om een situatie die via regelgeving in stand gehouden wordt, en dit ook voor *prosumenten* die al een slimme meter hebben;

- in tegenstelling tot wat de verwerende partij beweert, de nietigverklaring van de bestreden handeling haar wel degelijk een voordeel zou opleveren, en dat ondanks het feit dat de nietigverklaring van het compensatiemechanisme niet onmiddellijk tot gevolg zou hebben dat alle Waalse *prosumenten* over een slimme meter beschikken en ondanks het feit dat de bestreden handeling alleen zou strekken tot de tenuitvoerlegging van artikel 2 van het Waals decreet van 1 oktober 2020 ‘tot beëindiging van de compensatie tussen de hoeveelheden elektriciteit opgenomen en geïnjecteerd op het net en tot toekenning van premies ter bevordering van het rationeel energiegebruik en de elektriciteitsproductie uit hernieuwbare energiebronnen’ (krachtens hetwelk “de compensatie tussen de hoeveelheden elektriciteit opgenomen en geïnjecteerd op het net tot 31 december 2030 gehandhaafd [wordt] voor autoproducenten die een installatie voor de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen hebben met een netto ontwikkelbaar vermogen van minder dan of gelijk aan 10 kW, waarvan de inbedrijfstelling vóór 1 januari 2024 plaatsvindt”);
- het niet zo is dat het eigenlijke doel van haar beroep erin bestaat te verkrijgen dat er een nieuwe termijn zou ingaan tijdens welke bij het Grondwettelijk Hof een vordering zou kunnen worden ingesteld tot nietigverklaring van het voornoemde decreet van 1 oktober 2020, nadat het zich heeft uitgesproken over de prejudiciële vraag die de Raad van State volgens de verzoekende partij over dat decreet zou moeten stellen;
- het feit dat de verzoekende partij geen beroep tot nietigverklaring tegen het voornoemde decreet van 1 oktober 2020 ingesteld heeft bij het Grondwettelijk Hof, niet relevant is;
- het argument van de verwerende partij dat het Grondwettelijk Hof zou kunnen beslissen de gevolgen van artikel 2 van het voornoemde decreet van 1 oktober 2020 te handhaven, louter speculatief is en geen rekening houdt met het feit dat, zelfs in dat geval, het Hof zich zal uitspreken vóór 31 december 2030 zodat het compensatiemechanisme sowieso afloopt voor het einde van de termijn die in de bestreden handeling is bepaald.

De verzoekende partij volhardt in haar laatste memorie dat zij zowel een functioneel, als een materieel belang heeft bij de nietigverklaring van de bestreden handeling.

In verband met het functioneel belang voert ze aan dat de Raad van State in arrest nr. 101.706 van 10 december 2001 reeds geoordeeld heeft dat “elke

grondwettelijk erkende entiteit van het Rijk belang heeft bij de naleving van de regels betreffende de bevoegdheidsverdeling in dat Rijk”.

Bovendien betoogt ze dat ze er belang bij heeft een beslissing aan te vechten waarbij een verschil in behandeling aangaande de toepassing en de interpretatie van de bevoegdheidverdelende regels bestendigd wordt. Zij stelt immers dat ze op drie vlakken anders behandeld is dan het Waalse Gewest:

- in advies 62.977/3 van 20 maart 2018 heeft de afdeling Wetgeving van de Raad van State geoordeeld dat het Vlaamse Gewest niet bevoegd was om een compensatiemechanisme in te voeren, terwijl ze in advies nr. 74.413/4, dat op 27 september 2023 uitgebracht is, geen enkel bezwaar gemaakt heeft met betrekking tot de bestreden handeling uit het oogpunt van de bevoegdheidverdelende regels;
- zowel de ministerraad als de CREG hebben bij het Grondwettelijk Hof een beroep tot nietigverklaring ingesteld tegen het Vlaams decreet van 26 april 2019 ‘tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de uitrol van digitale meters en tot wijziging van artikel 7.1.1, 7.1.2 en 7.1.5 van hetzelfde decreet’, wat geleid heeft tot de nietigverklaring uitgesproken door het Grondwettelijk Hof bij het voornoemde arrest nr. 5/2021 van 14 januari 2021, terwijl tegen het behoud van het compensatiemechanisme voorzien in artikel 2, tweede lid, van het Waals decreet van 1 oktober 2020 ‘tot beëindiging van de compensatie tussen de hoeveelheden elektriciteit opgenomen en geïnjecteerd op het net en tot toekenning van premies ter bevordering van het rationeel energiegebruik en de elektriciteitsproductie uit hernieuwbare energiebronnen’ geen beroep is ingesteld door de ministerraad of de CREG;
- het Grondwettelijk Hof (overweging B.9.8. en B.9.10 van het voornoemde arrest 5/2021) en de afdeling Wetgeving van de Raad van State (advies 69.006/3 van 7 april 2021) hebben geoordeeld dat de instandhouding van het compensatiemechanisme zorgt voor een vrijstelling van de tarieven voor het gebruik van het transmissienet, en dat de impact daarvan op de federale bevoegdheden niet marginaal is, terwijl de eerste auditeur in zijn verslag “diametraal het tegenovergestelde” beweert, namelijk dat het “evident” zou zijn dat de bestreden handeling van generlei invloed zou zijn op de ontvangsten van de transmissienetbeheerder.

Volgens de verzoekende partij is een dergelijk verschil in behandeling strijdig met de artikelen 10, 11 en 143, § 1, van de Grondwet (het gelijkheidsbeginsel,

het non-discriminatiebeginsel en het beginsel van de federale loyauteit). Dat zou des te meer het geval zijn daar de verwerende partij, doordat ze weigert om zich vrijwillig te gedragen naar arrest nr. 5/2021 van het Grondwettelijk Hof en vast blijft houden aan een compensatiemechanisme, de bevoegdheidverdelende regels en het beginsel van de federale loyauteit schendt. De verzoekende partij is bijgevolg van mening dat het onaanvaardbaar zou zijn dat het gewest dat door de federale Staat bij wege van een beroep ingesteld bij het Grondwettelijk Hof verplicht is om de bevoegdheidverdelende regels in acht te nemen, geen functioneel belang zou hebben bij het doen naleven van diezelfde regels door het gewest dat zich er niet vrijwillig aan houdt.

Een restrictieve interpretatie van het begrip “belang”, zoals die welke gebezigd wordt in het verslag van de eerste auditeur zou niet alleen de schending van het gelijkheidsbeginsel, het non-discriminatiebeginsel en het beginsel van de federale loyauteit tot gevolg hebben, maar zou er volgens haar ook toe kunnen leiden dat de rechterlijke bescherming tegen schendingen van de bevoegdheden van de federale Staat door een deelstaat zou worden uitgehold en dat de handhaving van die regels *de facto* volledig overgelaten zou worden aan particulieren, terwijl het nochtans gaat om institutionele normen die bepalen wat de bevoegdheden zijn van de onderscheiden overheden, zonder dat er in beginsel individuele rechten worden toegekend.

De verzoekende partij voegt daar nog aan toe dat het Grondwettelijk Hof al met zijn eerste arrest van 5 april 1985 geoordeeld heeft dat de wetgever het wettelijk vermoeden heeft ingevoerd dat institutionele verzoekers er belang bij hebben te waken over de eerbiediging van de bevoegdheidverdelende regels en dat het Hof die rechtspraak heeft gehandhaafd toen zijn bevoegdheid verruimd werd tot de controle op de naleving van de artikelen 10, 11 en 24 van de Grondwet, en dat datzelfde beginsel van toepassing is voor het Hof van Justitie van de Europese Unie (artikel 259 van het VWEU), alsook voor het *Bundesverwaltungsgericht* (federaal administratief gerechtshof) en het *Bundesverfassungsgericht* (federaal grondwettelijk gerechtshof) in Duitsland.

In haar laatste memorie betoogt de verzoekende partij dat, indien het begrip “functioneel belang” zo zou worden uitgelegd dat een publiekrechtelijk rechtspersoon alleen in rechte zou kunnen optreden om zijn eigen bevoegdheden te doen naleven, artikel 19 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State in strijd zou zijn met het recht op toegang tot de rechter, welk recht gewaarborgd wordt bij artikel 13 van de Grondwet en bij artikel 6 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden. Zij herinnert eraan dat hoewel het

Grondwettelijk Hof geoordeeld heeft dat het recht op toegang tot de rechter onderworpen kan worden aan ontvankelijkheidsvoorwaarden, dit evenwel niet ertoe kan leiden dat het recht op zodanige wijze wordt beperkt dat de kern ervan wordt aangetast en dat zulks het geval zou zijn indien de opgelegde beperkingen geen legitiem doel zouden nastreven en er geen redelijk verband van evenredigheid zou bestaan tussen de aangewende middelen en het nagestreefde doel. Volgens haar zou dat het geval zijn mocht gesteld worden dat een gewest geen enkel functioneel belang heeft bij het vorderen van de nietigverklaring van een besluit van een ander gewest waarbij de bevoegdheden van de federale Staat klaarblijkelijk geschonden worden, terwijl laatstgenoemde zelf niet in rechte optreedt hoewel hij wel is opgetreden tegen een soortgelijke regelgeving van het verzoekende gewest. In zulk een geval is er volgens haar geen sprake van een legitiem doel, noch van een redelijk verband van evenredigheid tussen de aangewende middelen en het nagestreefde doel.

In ondergeschikte orde vraagt de verzoekende partij dat de Raad van State, mocht hij van oordeel zijn dat zij *in casu* geen functioneel belang heeft, het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag stelt over de verenigbaarheid van artikel 19 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State met de artikelen 10, 11, 13 en 143, § 1, van de Grondwet, al dan in samenhang gelezen met artikel 6, eerste lid, van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

Wat betreft het materieel belang herinnert ze eraan dat de arresten van het Grondwettelijk Hof bekleed zijn met een absoluut gezag van gewijsde *erga omnes*, dat zowel slaat op het beschikkend gedeelte van het arrest als op de motieven die eraan ten grondslag liggen. Ze betoogt vooreerst dat de elektriciteitstransmissiekosten van de transmissienetbeheerder (TNB) aldus berekend zijn dat deze alle inkomsten dekken die goedgekeurd zijn door de CREG en gedeeld worden door het aantal kWh vervoerde energie. Daar de *prosumenten* die het voordeel van het compensatiemechanisme blijven genieten, vrijgesteld zijn van de betaling van een deel van die transmissiekosten, zou de prijs per kWh vervoerde energie dienovereenkomstig verhoogd en aangerekend worden aan alle elektriciteitsverbruikers van het land.

Volgens haar zorgt het behoud van het compensatiemechanisme eveneens voor een verhoging van de onbalanskosten die betaald moeten worden door de evenwichtsverantwoordelijken, wat meestal de elektriciteitsleveranciers zijn. Die kosten worden opnieuw verhaald op alle verbruikers samen van het land, te meer daar bepaalde energieleveranciers actief zijn in het hele land.

Wat betreft de impact op de verzoekende partij van de verhoging van de kostprijs van elektriciteit via de “Vlaamse Milieumaatschappij”, is zij van oordeel dat zelfs een zeer bescheiden verhoging van de dotatie van de VMM op zich volstaat om haar belang om in rechte op te treden aan te tonen.

Zij betwist eveneens dat de nietigverklaring van de bestreden handeling voor haar geen enkel positief gevolg zou hebben. Zij is immers van oordeel dat bij een nietigverklaring van de bestreden handeling, artikel 2 van het Waals decreet van 1 oktober 2020 geen uitwerking meer zou kunnen hebben waardoor het niet meer mogelijk zou zijn om het compensatiemechanisme in stand te houden tot 31 december 2030.

Zij anticipeert overigens op de reactie van de verwerende partij door te stellen dat er geen rekening gehouden kan worden met artikel 6*bis* van het besluit van de Waalse regering van 30 november 2006 ‘tot bevordering van elektriciteitsopwekking uit hernieuwbare energiebronnen en uit warmtekrachtkoppeling’. Volgens haar schendt dat besluit immers ook de bevoegdheidverdelende regels en moet het dus geweerd worden met toepassing van artikel 159 van de Grondwet.

De verzoekende partij stelt aldus dat zij enerzijds een functioneel belang heeft en anderzijds een materieel belang bij de nietigverklaring van de bestreden handeling. Beide belangen worden hierna afzonderlijk onderzocht.

VI.2. Onderzoeksmaatregelen en terechtzitting

VI.2.1. Onderzoeksmaatregelen voorafgaand aan de terechtzitting

Met een e-mailbericht van 9 mei 2025 heeft de staatsraad-verslaggever de volgende vraag gesteld aan de CREG:

“ (...) De in rand vermelde zaak heeft betrekking op de tijdelijke handhaving van het zogenaamde “compensatiemechanisme” voor sommige prosumers in Wallonië, zoals voorzien door artikel 2 van het Decreet van het Waalse Gewest van 1 oktober 2020 tot beëindiging van de compensatie tussen de hoeveelheden elektriciteit opgenomen en geïnjecteerd op het net en tot toekenning van premies ter bevordering van het rationeel energiegebruik en de elektriciteitsproductie uit hernieuwbare energiebronnen en het Besluit van de Waalse Regering van 12 oktober 2023 tot vaststelling van de modaliteiten met betrekking tot de beëindiging van de compensatie tussen de hoeveelheden elektriciteit die aan het net worden onttrokken en die in het net worden geïnjecteerd.

Artikel 2 van voormeld decreet van 1 oktober 2020 luidt als volgt :

‘De compensatie tussen de hoeveelheden elektriciteit opgenomen en geïnjecteerd op het net, eindigt op 31 december 2023.

In afwijking van lid 1 wordt de compensatie tussen de hoeveelheden elektriciteit opgenomen en geïnjecteerd op het net tot 31 december 2030 gehandhaafd voor autoproducenten die een installatie voor de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen hebben met een netto ontwikkelbaar vermogen van minder dan of gelijk aan 10 kW, waarvan de inbedrijfstelling vóór 1 januari 2024 plaatsvindt.

De Regering of haar afgevaardigde bepaalt de modaliteiten voor de toepassing van dit artikel.’

In het kader van mijn onderzoek, zou ik een antwoord nodig hebben op de hierna volgende vraag :

‘Wordt de hoogte van de transmissietarieven mede bepaald door het aantal eenheden (b.v. kWh) waarover het totaal inkomen te dekken door de tarieven gerecupereerd moet worden zodat een verlaging van het aantal kWh in het Waalse Gewest, door toedoen van het compensatiemechanisme, resulteert in hogere transmissietarieven die finaal aan alle elektriciteitsafnemers van het hele land op dezelfde wijze worden aangerekend

of

worden die kosten door de nationale transmissienetbeheerder gefactureerd aan de verschillende distributienetbeheerders van het land op basis van de elektriciteitsafrekeningen van elke distributienetbeheerder, waarbij wordt gemeten hoeveel elektriciteit globaal in elk distributienet is geïnjecteerd en waarbij geen rekening wordt gehouden met de individuele afrekeningen van elke gebruiker (ongeacht of deze al dan niet een prosumant is die de compensatietariefregeling geniet) zodat de berekening van de elektriciteitstransmissiekosten die aan de Vlaamse distributienetbeheerder (Fluvius) worden aangerekend, niet beïnvloed worden door de som van de individuele afrekeningen van elektriciteitsmeters die meten hoeveel elektriciteit is afgenomen door de elektriciteitsverbruikers in Wallonië (waaronder prosumanten die de compensatietariefregeling genieten)?’.

(...)”.

Met een e-mailbericht van 13 mei 2025 heeft de CREG het volgende geantwoord:

« Les tarifs de transport d’Elia approuvés par la CREG sont dimensionnés notamment en fonction des prélèvements (physiques) depuis le réseau de transport, c’est-à-dire aux interfaces avec ses clients directs et les gestionnaires de réseau de distribution qui y sont raccordés. Ces prélèvements (physiques) ne sont pas influencés par le mécanisme de compensation organisé par la Région wallonne, puisqu’il ne concerne pas les flux physiques sur le réseau de transport : dès lors, ce mécanisme de compensation n’a pas d’impact sur les tarifs de transport que la CREG approuve.

Nous attirons toutefois votre attention sur le fait que ces tarifs de transport facturés par Elia aux gestionnaires de réseau de distribution sont ensuite refacturés par ceux-

ci à leurs clients directs en tenant compte des dispositions reprises dans les méthodologies tarifaires régionales (ainsi, ce ne sont pas les tarifs de transport approuvés par la CREG que vous retrouverez sur la facture d'un client raccordé à un réseau de distribution). Il est dès lors possible que le mécanisme wallon de compensation ait un impact à ce niveau ; nous vous invitons à prendre contact avec nos homologues régionaux pour le vérifier. Mais, le cas échéant, ce ne seraient alors que les clients raccordés aux réseaux de distribution visés par la méthodologie tarifaire applicable en Région wallonne qui se verraient impactés par cette mesure, et non les clients finaux des autres régions.
[...] ».

(Vrije vertaling:

De transmissietarieven van Elia, zoals goedgekeurd door de CREG, zijn met name berekend op basis van de (fysieke) afnames van het transmissienet, d.w.z. aan de interfaces met haar directe afnemers en de distributienetbeheerders die daarop zijn aangesloten. Die (fysieke) afnames worden niet beïnvloed door het compensatiemechanisme waarin het Waalse gewest voorziet, aangezien dit geen betrekking heeft op de fysieke stromen op het transmissienet: dat compensatiemechanisme heeft bijgevolg geen impact op de transmissietarieven die de CREG goedkeurt.

We vestigen echter uw aandacht op het feit dat deze transmissietarieven die door Elia aan de distributienetbeheerders worden gefactureerd, vervolgens door deze laatsten worden doorgefactureerd aan hun rechtstreekse afnemers, rekening houdend met de bepalingen in de gewestelijke tariefmethodologieën (het zijn dus niet de door de CREG goedgekeurde transmissietarieven die u op de factuur van een afnemer aangesloten op een distributienet zult aantreffen). Het is dus mogelijk dat het Waalse compensatiemechanisme op dat vlak een impact zal hebben; we nodigen u uit om contact op te nemen met onze regionale collega's om dat te verifiëren. In dat geval zou deze maatregel echter alleen gevolgen hebben voor afnemers die zijn aangesloten op de distributienetten die onder de tariefmethodologie vallen die van toepassing is in het Waalse Gewest, en niet voor eindafnemers in andere gewesten).

Met een e-mailbericht van 9 mei 2025 heeft de staatsraad-verslaggever het volgende bericht gestuurd naar de raadsleden van de partijen:

“ (...)

Jullie zullen kennis genomen hebben van de vraag die ik heden aan de CREG gesteld heb. Op blz. 11, voetnoot 27, van haar laatste memorie verwijst het Vlaamse Gewest naar het Besluit (Z)1109/9 van de CREG van 29 maart 2018 tot vaststelling van de tariefmethodologie voor het elektriciteitstransmissienet en voor de elektriciteitsnetten met een transmissiefunctie. Behoudens vergissing, werd die beslissing inmiddels vervangen door het Besluit (B)658E/85 van de CREG van 9 november 2023 betreffende de vraag tot goedkeuring van het aangepaste tariefvoorstel ingediend door de transmissienetbeheerder voor elektriciteit voor de regulatoire periode 2024-2027. Ik nodig de partijen uit om, ter zitting, ook met die laatste beslissing rekening te willen houden.

Daarnaast, vraagt het Vlaamse Gewest, in ondergeschikte orde, om een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof over artikel 19 van de Gecoördineerde Wetten op de Raad van State. In dat verband, zou ik de partijen dank weten, in hun pleidooien, rekening te willen houden met artikel 26, § 2, van de bijzondere wet

van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof en het arrest van het Arbitragehof met nr. 201/2004 dd. 15 december 2004.

Tenslotte, zou ik de Federatie van Belgische Elektriciteits- en Gasbedrijven (FEBEG) dank weten, indien mogelijk tegen vrijdag 16 mei 2025 en uiterlijk ter zitting, te willen antwoorden op de hierna volgende vragen :

“Rekenen de elektriciteitsleveranciers die als evenwichtsverantwoordelijken zijn aangeduid (cf. blz. 12 van de laatste memorie van het Vlaamse Gewest) de onbalanskosten door in hun prijzen ? In het bevestigende geval, rekenen de betrokken elektriciteitsleveranciers die over het hele land actief zijn, die prijzen door op dezelfde wijze aan al hun cliënten of worden die prijzen aangepast aan de werkelijke onbalanskosten per gewest ?”.

Met een e-mailbericht van 15 mei 2025 heeft de raadsman van de FEBEG als volgt geantwoord:

« [...] »

Veuillez trouver ci-dessous la réponse de ma cliente, la FEBEG, aux questions que vous lui avez adressées dans le dossier sous rubrique :

D’un point de vue réglementaire, la responsabilité de l’équilibre du système électrique repose en premier lieu sur le gestionnaire du réseau de transport, conformément à la législation européenne et belge. Cette responsabilité est ensuite transférée aux responsables d’équilibre, qui sont, dans la majorité des cas, les fournisseurs d’électricité ou les acteurs désignés par ceux-ci. Ces derniers doivent prendre les mesures nécessaires pour assurer à tout moment l’équilibre entre les injections, les prélèvements et les échanges commerciaux de leur portefeuille.

Ces mesures représentent un coût réel pour les fournisseurs et font partie intégrante du prix de la fourniture d’électricité. La manière dont ce coût est répercuté sur les clients finaux relève de la liberté commerciale de chaque fournisseur. Cette liberté s’exerce à plusieurs niveaux :

- La modalité de répercussion (inclus dans le prix au kWh, coût fixe annuel, coût spécifique par type de client, etc.)
- La portée de la répercussion (applicable à tous les clients ou uniquement à certains segments ou régions)
- Le positionnement commercial (certains fournisseurs sont actifs dans tout le pays, d’autres uniquement dans une ou plusieurs régions ou sur certains segments de clientèle, par exemple les professionnels).

Dans la pratique, différentes stratégies sont observées sur le marché :

- Certains fournisseurs choisissent de répartir ces coûts sur l’ensemble de leur portefeuille sans distinction régionale, en les intégrant dans leur prix global de fourniture.
- D’autres appliquent un coût spécifique à certaines catégories de clients. Par exemple, certains fournisseurs appliquent un coût forfaitaire annuel par kVA installé aux prosumers wallons, en lien avec le régime de compensation en vigueur en Wallonie.
- D’autres encore choisissent de ne pas être actifs dans certaines régions ou de ne pas proposer d’offres à certains segments de clientèle.

Il est important de préciser que les fournisseurs ne peuvent pas se concerter sur la méthode de répercussion de ces coûts. Toute concertation entre concurrents sur les prix ou les méthodes de tarification serait contraire au droit de la concurrence.

En raison de cette diversité de pratiques commerciales, il ne peut pas être affirmé que le régime de compensation wallon induit automatiquement une augmentation des prix de fourniture pour l'ensemble des consommateurs belges (lesquels disposent d'un libre choix de fournisseur).

Je serai présent à l'audience s'il est besoin de préciser ces éléments.
[...] ».

(Vrije vertaling:

Hieronder vindt u het antwoord van mijn cliënte, FEBEG, op de vragen die u aan haar hebt gesteld met betrekking tot het voornoemde dossier:

Vanuit regelgevend oogpunt ligt de verantwoordelijkheid voor het evenwicht van het elektriciteitssysteem in de eerste plaats bij de transmissienetbeheerder, overeenkomstig de Europese en de Belgische wetgeving. Die verantwoordelijkheid wordt vervolgens overgedragen aan de evenwichtsverantwoordelijken, die in de meeste gevallen de elektriciteitsleveranciers of de door hen aangewezen actoren zijn. Die laatste moeten de nodige maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat er te allen tijde een evenwicht is tussen de injecties, de afnames en de commerciële handel in hun portefeuille.

Die maatregelen vormen reële kosten voor de leveranciers en maken integraal deel uit van de prijs voor de levering van elektriciteit. De manier waarop die kosten worden doorgerekend aan eindafnemers behoort tot de commerciële vrijheid van elke leverancier. Die vrijheid wordt op verschillende niveaus uitgeoefend:

- hoe de kosten worden doorgerekend (inbegrepen in de prijs per kWh, vaste jaarlijkse kosten, specifieke kosten per type klant, enz.)
- aan wie ze worden doorgerekend (aan alle klanten of alleen aan bepaalde segmenten of gewesten)
- de marktpositie (sommige leveranciers zijn actief in het hele land, andere alleen in een of meer gewesten of binnen bepaalde klantsegmenten, zoals zakelijke klanten).

In de praktijk worden er op die markt verschillende strategieën onderscheiden:

- Sommige leveranciers kiezen ervoor om deze kosten te spreiden over hun hele portefeuille zonder onderscheid per gewest, door ze op te nemen in hun totale leveringsprijs.
- Anderen passen specifieke kosten toe op welbepaalde categorieën klanten. Sommige leveranciers passen bijvoorbeeld een jaarlijkse forfaitaire kostprijs per geïnstalleerde kVA toe op Waalse *prosumenten*, in het verlengde van het compensatiemechanisme dat van kracht is in Wallonië.
- Andere kiezen ervoor om niet actief te zijn in bepaalde gewesten of om hun diensten niet aan te bieden aan bepaalde klantsegmenten.

Het is belangrijk om erop te wijzen dat leveranciers niet onderling overleg mogen plegen over de wijze waarop die kosten worden doorgerekend. Overleg

tussen concurrenten over prijzen of prijszettingsmethoden zou in strijd zijn met het mededingingsrecht.

Wegens dat verschil in handelspraktijken kan niet worden gesteld dat het Waalse compensatiemechanisme automatisch leidt tot een verhoging van de leveringsprijzen voor alle Belgische consumenten (die vrij hun leverancier kunnen kiezen).

Ik zal op de terechtzitting aanwezig zijn mocht het nodig zijn dat die punten worden verduidelijkt)

Met een e-mailbericht van 19 mei 2025 heeft de raadsman van de verzoekende partij als volgt geantwoord:

“(…)

In Uw onderstaande e-mail verzoekt U de partijen om ter zitting rekening te houden met Besluit (B)658E/85 van de CREG van 9 november 2023.

Om hieraan tegemoet te komen dient rekening te worden gehouden met een opeenvolging van beslissingen van de CREG. Aangezien data en referenties zich niet goed lenen voor een louter mondelinge oplijsting, bezorg ik U hierbij alvast de referenties en de hyperlinks voor de beslissingen waarnaar ik ter zitting zal verwijzen:

A.1. (Z)1109/9 van 29 maart 2018: <https://www.creg.be/nl/publicaties/beslissing-z1109/9>

A.2. (Z)1109/10 van 28 juni 2018: <https://www.creg.be/nl/publicaties/beslissing-z1109/10>

A.3. (Z)1109/11 van 30 juni 2022: <https://www.creg.be/nl/publicaties/andere-z1109/11>

A.4. (Z)1109/12 van 29 februari 2024: <https://www.creg.be/nl/publicaties/andere-z1109/12>

B.1. (B)658E/62 van 7 november 2019: <https://www.creg.be/nl/publicaties/beslissing-b658e/62>

B.2. (B)658E/85 van 9 november 2023: <https://www.creg.be/nl/publicaties/beslissing-b658e/85>.

(…)”.

IV.2.2 Pleidooien van de partijen ter terechtzitting

Op de terechtzitting van 20 mei 2025 heeft de verzoekende partij vooreerst aangevoerd dat er volgens haar drie redenen zijn om aan het Grondwettelijk Hof de vraag te stellen in verband met artikel 19 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State die ze in haar laatste memorie suggereert, en dat ondanks arrest nr. 201/2004 van 15 december 2004 van het Grondwettelijk Hof, namelijk:

- arrest nr. 201/2004 dateert van meer dan 20 jaar geleden zodat de prejudiciële vraag opnieuw gesteld kan worden, temeer daar de rechtspraak in verband met het belang om in rechte op te treden sindsdien geëvolueerd is;
- de feiten die aan de basis liggen van deze zaak zijn fundamenteel verschillend van die welke aanleiding gegeven hebben tot arrest 201/2004, aangezien er in die zaak geen sprake was van analoge reglementeringen, waarvan slechts één het voorwerp uitgemaakt heeft van een beroep ingesteld door de federale Staat;
- de prejudiciële vraag is ook niet identiek gelet op het laatste deel waarin verwezen wordt naar de situatie waarin het Grondwettelijk Hof reeds een schending van de federale bevoegdheden heeft vastgesteld met betrekking tot het gewest dat vraagt dat de prejudiciële vraag gesteld wordt, en het feit dat de federale Staat niet in rechte opgetreden is tegen het andere gewest, zodat het voorwerp van de prejudiciële vraag niet hetzelfde is.

Ze heeft eveneens gesteld dat het begrip belang om in rechte op te treden ruim geïnterpreteerd dient te worden zodat het niet nodig is een vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof.

Wat de beslissingen van de CREG betreft, heeft zij eraan herinnerd dat een onderscheid gemaakt moet worden tussen de berekeningsregels en de tarieven zelf en heeft ze verwezen naar haar laatste memorie, waarin de geconsolideerde versie opgenomen is van de beslissing van de CREG in verband met de tarieven van Elia. Met betrekking tot het antwoord van de CREG op de vraag van de staatsraad-verslaggever, is zij van oordeel dat dat antwoord indruist tegen arrest nr. 5/2021 van 14 januari 2021 van het Grondwettelijk Hof alsook tegen de adviezen van de afdeling Wetgeving van de Raad van State, in het bijzonder advies 69.006/3 van 7 april 2021 in verband met een ontwerp van Vlaams decreet dat er inzonderheid toe strekte de regel op te heffen inzake de prioritaire plaatsing van slimme meters bij *prosumenten*.

Wat betreft het antwoord van de FEBEG op de vraag van de staatsraad-verslaggever, wijst de verzoekende partij erop dat hoewel de FEBEG over de ter zake vereiste expertise beschikt, het evenwel een vereniging van ondernemingen is en geen commentaar mag geven op de tarieven die haar leden toepassen. Aangezien de FEBEG toegegeven heeft dat bepaalde leveranciers de kosten in kwestie doorrekenen aan hun afnemers zonder onderscheid te maken tussen de gewesten, zodat er tenminste voor die leveranciers wel degelijk een prijsverhogend gevolg is, is zij van mening dat haar belang om de nietigverklaring te bekomen van de bestreden handeling, zeker en rechtstreeks is, zelfs al is dat gevolg niet tot op de euro nauwkeurig te berekenen.

De verwerende partij heeft harerzijds geantwoord dat het materieel nadeel waarvan de verzoekende partij gewag maakt, hypothetisch is en wat de verzoekende partij betreft, niet is aangetoond.

Wat de transmissiekosten betreft, meent zij dat de verzoekende partij geen impact ondervindt van het compensatiemechanisme. Zij betoogt dat de *prosumenten* niet noodzakelijk energie injecteren in het net, aangezien ze ook hun eigen productie volledig kunnen verbruiken, met name door gebruik te maken van een batterij of van technologieën die de elektriciteitsproductie kunnen onderbreken, of ze kunnen overeenkomsten sluiten met andere verbruikers waardoor ze niet genoodzaakt zijn het energieoverschot dat ze zelf niet verbruiken in het net te injecteren. Zij is dan ook van mening dat de kosten in verband met een eventueel onevenwicht op het elektriciteitsnet hypothetisch zijn.

Aangaande het nadeel dat de Vlaamse Milieumaatschappij ondervindt, voert de verwerende partij aan dat die over een eigen rechtspersoonlijkheid beschikt en dat zij geen partij is bij het geding, zodat geen rekening gehouden kan worden met dat nadeel.

In verband met het antwoord van de FEBEG op de vraag van de staatsraad-verslaggever, is de verwerende partij van oordeel dat het andermaal om een hypothetische impact gaat, aangezien de leveranciers ook kunnen beslissen om een commercieel gebaar te doen ten aanzien van hun afnemers door de eventuele kosten veroorzaakt door het onevenwicht op het net, niet door te rekenen.

De verwerende partij reageert niet op het antwoord van de CREG op de vraag van de staatsraad-verslaggever.

Wat de prejudiciële vraag aangaande artikel 19 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State betreft, merkt de verwerende partij op dat het Grondwettelijk Hof reeds geantwoord heeft op die vraag in arrest nr. 201/2004, zodat er geen reden is om die vraag opnieuw te stellen. Het Hof heeft geantwoord dat het verschil in behandeling aangaande het belang om in rechte op te treden, zijn oorsprong vindt in de Grondwet, en de verwerende partij meent dat het feit dat het arrest van 20 jaar geleden dateert, daaraan niets verandert.

De eerste tussenkomende partij heeft erop gewezen dat het de elektriciteitsleveranciers verboden is afspraken te maken over de prijzen die zij aan hun respectieve afnemers aanrekenen.

Op de vraag of de kosten in verband met het onevenwicht op het elektriciteitsnet door de leveranciers doorgerekend worden, heeft zij bevestigend geantwoord met deze nuance dat die kosten niet aanzienlijk zijn en dat ze niet noodzakelijkerwijs gedragen worden door de verbruikers, aangezien ze gedragen kunnen worden door de winstmarge, zoals de verwerende partij vermeld heeft. Zij betoogt dat de prijzen niet noodzakelijk dezelfde zijn voor heel België, aangezien sommige leveranciers verschillende tariefformules hanteren per gewest. Zij besluit daaruit dat het standpunt van de verzoekende partij “niet bij de haren getrokken is, maar ook niet helemaal exact is”.

De verzoekende partij heeft bij wijze van wederantwoord gesteld dat het Grondwettelijk Hof van mening kan veranderen en dat het kan beslissen dat de grondwetgever niet gewild heeft dat er een verschil in behandeling is.

In haar wederantwoord heeft de verwerende partij gesteld dat het Grondwettelijk Hof niet bevoegd is om de grondwettigheid van de Grondwet te beoordelen.

VI.3. Beoordeling

VI.3.1. Toepasselijke beginselen

Luidens artikel 19, eerste lid, van de wetten ‘op de Raad van State’, gecoördineerd op 12 januari 1973, kan het beroep tot nietigverklaring bedoeld in artikel 14 van die wetten voor de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State gebracht worden “door elke partij welke doet blijken van een benadeling of van een belang”. Dat vereiste is erop gericht de rechtszekerheid te dienen en te zorgen voor een goede rechtsbedeling. (RvS (A.V.) 22 maart 2019, nr. 244.015, ECLI:BE:RVSCE:2019:ARR. 244.015).

Het belang moet niet alleen bestaan op het ogenblik dat het beroep ingesteld wordt, maar eveneens voortduren tot het sluiten van de debatten. Een verzoekende partij beschikt over dit rechtens vereiste belang indien twee voorwaarden vervuld zijn: vooreerst is vereist dat de bestreden administratieve rechtshandeling haar

een persoonlijk, rechtstreeks, zeker en actueel nadeel berokkent en een wettig belang schaaft; voorts moet de eventuele nietigverklaring van die rechtshandeling haar een direct en persoonlijk voordeel verschaffen, hoe miniem ook (RvS (A.V.) 15 januari 2019, nr. 243.406, ECLI:BE:RVSCE:2019:ARR. 243.406). Het staat aan de Raad van State te oordelen of de verzoekende partij die een zaak voor de Raad brengt, doet blijken van een belang bij haar beroep. De Raad van State dient erover te waken dat het belangvereiste niet op een buitensporig restrictieve of formalistische wijze wordt toegepast (GwH 30 september 2010, nr. 109/2010, B.4.3; EHRM 17 juli 2018, [V.] v. *België*, §§ 42 e.v.). (CE:ECHR:2018:0717JUD000547506)). Wordt het belang om in rechte op te treden in twijfel getrokken, dan staat het aan de verzoekende partij om bij de eerstvolgende procedurele gelegenheid hierover opheldering te verschaffen en haar belang te staven. Doet een verzoekende partij dat, dan heeft zij daarmee ook de contouren geschetst waarom het haar te doen is en moet de Raad van State met die door de verzoekende partij vastgelegde grenzen van het gerechtelijk debat rekening houden.

VI.3.2. Functioneel belang van de verzoekende partij

Het recht op toegang tot een rechter is een algemeen rechtsbeginsel dat aan eenieder gewaarborgd moet worden met inachtneming van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet en van de artikelen 6 en 13 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden. Het vormt een essentieel aspect van het recht op een eerlijk proces en is een fundamentele waarborg voor een rechtstaat (GwH 30 april 2015, nr. 48/2015, ECLI:BE:GHCC:2015:ARR.048).

Het recht op toegang tot een rechter is evenwel niet absoluut. Het kan het voorwerp uitmaken van beperkingen, voor zover die beperkingen geen afbreuk doen aan de essentie zelf van dat recht. De beperkingen van dat recht moeten in een redelijke verhouding staan tot het legitieme doel dat daarmee wordt nagestreefd (EHRM 7 juli 2009, *S. v. België*, § 25, ECLI:CE:ECHR:2009:0707JUD000106207). De reglementering dienaangaande moet de rechtszekerheid en de goede rechtsbedeling nastreven en mag dus geen beperkingen opleveren die beletten dat de rechtzoekende uitspraak ten gronde verkrijgt over de inhoud van zijn geschil door het bevoegde rechtscollege (EHRM, *S. v. België*, reeds aangehaald; 29 maart 2011, *RTBF v. België*, § 69, ECLI:CE:ECHR:2011:0329JUD005008406).

Aan die beginselen is recent nog herinnerd door het Grondwettelijk Hof in arrest nr. 46/2025 van 20 maart 2025 (ECLI:BE:GHCC:2025:ARR.046):

“ De toegang tot de rechter kan worden onderworpen aan ontvankelijkheidsvoorwaarden. Die voorwaarden mogen echter niet ertoe leiden dat dit recht dermate wordt beperkt dat afbreuk wordt gedaan aan de essentie zelf ervan. Dat zou het geval zijn wanneer de beperkingen geen wettig doel nastreven en indien er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het nagestreefde doel. Het recht op toegang tot de rechter wordt geschonden wanneer een beperking ervan niet langer de doelstellingen van rechtszekerheid en een goede rechtsbedeling dient en een soort van belemmering vormt die de rechtzoekende belet dat de inhoud van diens geschil wordt beslecht door het bevoegde rechtscollege. De verenigbaarheid van een dergelijke beperking met het recht op toegang tot de rechter hangt af van de bijzonderheden van de in het geding zijnde procedure en wordt beoordeeld in het licht van het proces in zijn geheel (EHRM, 24 februari 2009, L’Érablière A.S.B.L. t. België, ECLI:CE:ECHR:2009:0224JUD004923007, §§ 35-36; 29 maart 2011, RTBF t. België, ECLI:CE:ECHR:2011:0329JUD005008406, §§ 69-70; 17 juli 2018, Ronald [V] t. België, ECLI:CE:ECHR:2018:0717JUD000547506, § 43).”

Bovendien is het vaste rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens dat het aan de nationale rechtbanken staat om de interne procedureregels te interpreteren en dat de belanghebbenden “zich er in principe aan moeten verwachten dat die regels toegepast worden” (zie onder andere: EHRM 17 juli 2018, *V. v. België*, § 44, ECLI:CE:ECHR:2018:0717JUD000547506; 2 juni 2016, *P. v. Griekenland*, § 39, ECLI:CE:ECHR:2016:0602JUD001888015; 15 september 2016, *T. v. Italië*, § 32, ECLI:CE:ECHR:2016:0915JUD003261007).

Het aantonen van het belang om in rechte op te treden als voorwaarde voor de ontvankelijkheid is een vereiste dat voortvloeit uit de bekommernis om de *actio popularis* te weren. De wetgever heeft het aan de rechtbanken overgelaten om, binnen hun respectieve bevoegdheidsgebieden, de inhoud te bepalen van dat vereiste inzake belang (GwH 10 oktober 2013, nr. 133/2013, ECLI:BE:GHCC:2013:ARR.133, 21 januari 2004, nr. 13/2004, ECLI:BE:GHCC:2004:ARR.013 en 10 november 1999, nr. 117/1999, ECLI:BE:GHCC:1999:ARR.117). Op zich is dat vereiste niet strijdig met het recht op de toegang tot de rechter.

Zoals reeds onderstreept is, is het vaste rechtspraak van de Raad van State dat het belang dat vereist is bij artikel 19 van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, een persoonlijk, rechtstreeks, zeker, legitiem en actueel belang moet zijn.

Het functioneel belang is een mildering van de vereiste van een persoonlijk belang. Aangezien het, principiële, vereiste te beschikken over een persoonlijk belang

niet strijdig is met het recht op toegang tot de rechter, is het vereiste te beschikken over een functioneel belang dat des te minder.

Overeenkomstig het specialiteitsbeginsel wordt het functioneel belang van een publiekrechtelijke rechtspersoon beperkt door zijn bevoegdheidsgebied. Aangezien het gaat om vaste rechtspraak dienen publiekrechtelijke rechtspersonen die een functioneel belang wensen in te roepen, zich er in principe aan te verwachten dat die regels toegepast worden, zoals het Europees Hof voor de Rechten van de Mens daaraan herinnerd heeft in de voornoemde rechtspraak (zie onder andere: EHRM 17 juli 2018, *V. v. België*, § 44, ECLI:CE:ECHR:2018:0717JUD000547506; 2 juni 2016, *P. v. Griekenland*, § 39, ECLI:CE:ECHR:2016:0602JUD001888015; 15 september 2016, *T. v. Italië*, § 32, ECLI:CE:ECHR:2016:0915JUD003261007). Die beperking is des te minder strijdig met het recht op toegang tot de rechter daar dat belang niet het enige is dat ingeroepen kan worden. Niets staat er immers aan in de weg dat de verzoekende partij waarvan de eigen bevoegdheden niet miskend zijn, aantoonst dat de bestreden handeling haar een persoonlijk, rechtstreeks en zeker nadeel berokkent, ongeacht of dat vóór de Raad van State is of vóór de gewone hoven en rechtbanken, zoals de verzoekende partij dat overigens *in casu* doet.

De verzoekende partij voert evenwel in deze zaak niet aan dat de bestreden handeling haar eigen bevoegdheden schendt. Ze stelt alleen dat de bestreden handeling de bevoegdheden van de federale Staat schendt.

Bij zijn arrest nr. 94.345 van 27 maart 2001 heeft de Raad van State geoordeeld dat “noch aan de Franse Gemeenschap noch aan het Waalse Gewest enige bevoegdheid toekwam om op het gebied bestreken door de taalregeling ingesteld door de bestreden rondzendbrief op te treden of om bij de totstandkoming van die regeling betrokken te worden; dat zij de schending van hun prerogatieven niet kunnen aanvoeren en dan ook geen functioneel belang hebben bij de nietigverklaring van de bestreden rondzendbrief; dat in voorkomend geval die schending enkel door de federale overheid aangevoerd zou kunnen worden” (overweging 3.2.3.4.) en dat “het in acht te nemen ‘algemeen belang’ als onderdeel van de federale loyaliteit, neerkomt op het belang van eenieder om de wet geëerbiedigd te zien, en niet gelijk is te stellen met een geïndividualiseerd belang van een overheid wier bevoegdheidsuitoefening wordt beknot, geschaad of benadeeld” (overweging 3.2.3.6.).

Bij zijn arrest nr. 260.051 van 6 juni 2024 heeft de Raad van State eraan herinnerd dat het functioneel belang “het een persoon die niet de rechtstreekse

adressaat is van een bestuurlijke handeling met name mogelijk maakt de nietigverklaring ervan te vorderen door aan te voeren dat zijn bevoegdheden of de prerogatieven die hij put uit de wet of uit de reglementering, niet geëerbiedigd worden”.

Diezelfde redeneringen zijn hier van toepassing. Aangezien de verzoekende partij geen schending van een van haar bevoegdheden door de bestreden handeling aanvoert, maar enkel de schending van de bevoegdheden van de federale Staat, heeft de verzoekende partij geen functioneel belang bij de nietigverklaring van de bestreden handeling.

De verzoekende partij betoogt ten onrechte dat de Raad van State bij zijn arrest nr. 101.706 van 10 december 2001 de gemeenschappen en gewesten een functioneel belang zou hebben toegekend bij het doen naleven van de regels inzake de verdeling van de bevoegdheden over de federale Staat, de gemeenschappen en de gewesten. De Raad van State heeft zich in dat arrest immers uitgesproken als volgt:

“2.2.1. Overwegende dat elke grondwettelijk erkende entiteit van het Rijk belang heeft bij de naleving van de regels betreffende de bevoegdheidsverdeling in dat Rijk; dat zulk een belang kan worden gelijkgesteld met een functioneel belang van het orgaan van de betrokken entiteit -hier de Vlaamse Regering optredend namens de Vlaamse Gemeenschap- om de schending van zijn prerogatieven door een orgaan van een andere entiteit -hier de Franse Gemeenschapscommissie van het Brussels hoofdstedelijk gewest- aan te vechten; dat dan ook is vereist dat één of meer middelen gegrond op de schending van de betrokken bevoegdheidsregels worden aangevoerd; dat dit ter zake het geval is aangezien de verzoekende partij in haar eerste middel overschrijding door de verwerende partij van haar territoriale bevoegdheid aanvoert [...]” (ECLI:BE:RVSCE:2001:ARR. 101.706).

In dat arrest heeft de Raad van State de gemeenschappen en gewesten geen functioneel belang toegekend bij het aanvoeren van de schending van alle bevoegdheidverdelende regels, in alle omstandigheden – naar het voorbeeld van artikel 2 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof – maar enkel een functioneel belang bij het aanklagen van “de schending van [hun] prerogatieven door een orgaan van een andere entiteit” en heeft hij gepreciseerd “dat dan ook is vereist dat één of meer middelen gegrond op de schending van de betrokken bevoegdheidsregels worden aangevoerd”.

Dat laatste is hier niet het geval aangezien de verzoekende partij niet de schending van een van haar eigen bevoegdheden door de bestreden handeling aanvoert.

Ze beschikt bijgevolg niet over een functioneel belang.

De discriminatie en de schending van het federale loyaliteitsbeginsel die volgens de verzoekende partij uit deze vaststelling zouden voortvloeien, in combinatie met de adviezen van de afdeling Wetgeving van de Raad van State en de procedurele keuzes gemaakt door de ministerraad, de CREG en de verzoekende partij zelf – die geen beroep tot nietigverklaring heeft ingesteld tegen artikel 2, tweede lid, van het voornoemde Waalse decreet van 1 oktober 2020 –, zijn, gesteld dat ze vaststaan, niet van dien aard dat zij een functioneel belang doen ontstaan in hoofde van de verzoekende partij, aangezien deze niet aanvoert of aantoont dat haar eigen bevoegdheden bij de bestreden handeling zijn miskend.

In tegenstelling tot wat zij beweert, is een dergelijke interpretatie van artikel 19, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State niet overdreven restrictief. Integendeel, ze is in overeenstemming met het beginsel dat de erkenning van het bestaan van een functioneel belang in hoofde van een publiekrechtelijke rechtspersoon hem in staat stelt zijn bevoegdheden te doen eerbiedigen, waarbij het beginsel volgens hetwelk het voornoemde artikel 19 vereist dat elke verzoekende partij een persoonlijk belang bij de nietigverklaring van een administratieve rechtshandeling moet hebben, wordt gemilderd.

Nog steeds in tegenstelling tot wat de verzoekende partij beweert, wordt de rechterlijke bescherming tegen schendingen van de bevoegdheidverdelende regels niet uitgehold of aan particulieren overgelaten, aangezien de Belgische Staat, waarvan de bevoegdheden door de bestreden handeling zouden zijn miskend, een ontvankelijk beroep tot nietigverklaring had kunnen instellen.

Het enige gevolg van het feit dat het functioneel belang ertoe beperkt is dat een publiekrechtelijk rechtspersoon de schending van zijn eigen bevoegdheden kan aanvoeren, is dat het niet volstaat om een schending van een bevoegdheidverdelende regel aan te voeren om te worden vrijgesteld van het vereiste om een belang bij het beroep te hebben. Op dezelfde manier is het vaste rechtspraak dat louter het feit dat de schending van een norm van openbare orde wordt aangevoerd, de verzoekende partij niet ontheft van de verplichting om de ontvankelijkheid van haar beroep aan te tonen, met inbegrip van het belang om in rechte op te treden.

Tot slot is de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, van het Hof van Justitie van de Europese Unie, van het *Bundesverwaltungsgericht* en het

Bundesverfassungsgericht van Duitsland *in casu* niet relevant, aangezien het niet aan die rechtbanken staat om artikel 19, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State toe te passen.

In ondergeschikte orde, en voor het eerst in haar laatste memorie, vraagt de verzoekende partij dat de volgende prejudiciële vraag wordt voorgelegd aan het Grondwettelijk Hof:

“Schendt artikel 19, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, (al of niet mede in het licht van het gegeven dat artikel 2, lid 1, 1°, van de Bijzondere Wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof geen belangvereiste stelt) het recht op gelijke behandeling als gewaarborgd in de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, het beginsel van de federale loyauteit, als gewaarborgd in artikel 143, § 1, van de Grondwet (al dan niet in samenhang gelezen met artikel 1 van de Grondwet), alsook het recht op toegang tot de rechter en op een eerlijk proces als gewaarborgd in artikel 13 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 6, lid 1, van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, indien en in zoverre het belangvereiste in dat artikel 19, eerste lid, zó zou worden uitgelegd dat een gewest geen (functioneel) belang heeft bij de nietigverklaring van een besluit van de regering van een ander gewest wegens miskennen van de federale bevoegdheden, zelfs niet in een situatie waar de miskennen van die federale bevoegdheden reeds is vastgesteld door het Grondwettelijk Hof in relatie tot het verzoekende gewest, na een vernietigingsberoep van de Ministerraad, terwijl de federale Staat verzuimt om op te treden tegen het andere gewest, met als gevolg dat verschillende gewesten ongelijk worden behandeld?”

Artikel 26, § 2, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof bepaalt wat volgt:

“ Indien een vraag te dien aanzien wordt opgeworpen voor een rechtscollege, dan moet dit college het Grondwettelijk Hof verzoeken op deze vraag uitspraak te doen.

Het rechtscollege is daartoe echter niet gehouden:

- wanneer de zaak niet door het betrokken rechtscollege kan worden behandeld om redenen van onbevoegdheid of niet-ontvankelijkheid, tenzij wanneer die redenen ontleend zijn aan normen die zelf het onderwerp uitmaken van het verzoek tot het stellen van de prejudiciële vraag;
- wanneer het Grondwettelijk Hof reeds uitspraak heeft gedaan op een vraag of een beroep met een identiek onderwerp.”

Bij zijn arrest nr. 125.644 van 24 november 2003 heeft de Raad van State de volgende prejudiciële vraag gesteld aan het Arbitragehof:

“Schendt artikel 19 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, afzonderlijk gelezen of gelezen in samenhang met de artikelen 13, 141, 142 en 143 van de Grondwet, artikel 2 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, de artikelen 31 tot 33bis van de gewone wet

van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en de artikelen 6, 13 en 14 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, voorzover het zo uitgelegd wordt dat het van de deeltentiteiten eist dat ze blijf geven van een ander belang om op te treden dan het belang waarvan ze blijf geven wanneer ze bij het Arbitragehof curatieve toetsing van een rechtsregel van een wetgevende vergadering laten plaatsvinden of wanneer ze preventieve toetsing laten plaatsvinden bij de instanties genoemd in de regels tot organisatie van het federale België?" (ECLI:BE:RVSCE:2003:ARR. 125.644).

Bij zijn arrest nr. 201/2004 van 15 december 2004 heeft het Arbitragehof deze vraag negatief beantwoord.

Het gegeven dat dit arrest meer dan 20 jaar oud is, doet hieraan geen afbreuk. Artikel 26, § 2, van de voornoemde bijzondere wet van 6 januari 1989 voorziet geen termijn vanaf wanneer een vraag waarop het Grondwettelijk Hof reeds heeft geantwoord, opnieuw zou moeten worden gesteld. Hoewel het klopt dat de rechtspraak met betrekking tot het begrip “belang om in rechte op te treden” is geëvolueerd, heeft die evolutie geen betrekking op het begrip “functioneel belang”, en al zeker niet gezien vanuit het oogpunt waar het in deze zaak om gaat. Die evolutie is dus niet van dien aard dat ze een reden vormt om het Grondwettelijk Hof opnieuw te bevragen. In zijn arrest nr. 147/2019 van 24 oktober 2019 heeft het Grondwettelijk Hof nog herinnerd aan wat volgt:

“B.6.1. Het Hof heeft reeds geoordeeld dat de rechtspleging voor de Raad van State en de rechtspleging voor het Grondwettelijk Hof niet vergelijkbaar zijn (arrest nr. 22/91, B.7), en dat het feit dat de burgers tegenover een wetgevende handeling niet dezelfde jurisdictionele waarborgen hebben als tegenover een administratieve handeling, te maken heeft met het verschil dat de Grondwetgever inzake de toetsing van de geldigheid van de normen heeft ingesteld tussen de wetgevende handelingen en de administratiefrechtelijke handelingen (arresten nrs. 67/92, B.11.2; 55/99, B.6.2; 97/99, B.12 en 103/2000, B.5).

Evenzo, met betrekking tot de vereiste van een belang om in rechte te treden voor de verzoekende deeltentiteiten van de federale Staat voor de Raad van State, terwijl die vereiste niet van toepassing is wanneer zij een beroep tot vernietiging tegen een wetkrachtige norm instellen, heeft het Hof geoordeeld dat de ontstentenis van de vereiste van een belang voor de 'institutionele verzoekers', wanneer zij een beroep tot vernietiging bij het Hof instellen, berust op een keuze die door de Grondwetgever zelf is gemaakt, en die door het Hof niet kan worden getoetst (arrest nr. 201/2004, B.8.3).” (ECLI:BE:GHCC:2019:ARR.147).

Hetzelfde geldt voor de omstandigheid dat de feiten die ten grondslag lagen aan de zaak die heeft geleid tot arrest nr. 201/2004 van het Grondwettelijk Hof, verschillen van die welke ten grondslag liggen aan de voorliggende zaak. Het begrip “functioneel belang” maakt het meer bepaald voor een publiekrechtelijke rechtspersoon wiens bevoegdheden door een andere publiekrechtelijke rechtspersoon

zijn geschonden, mogelijk om toe te zien op de eerbiediging van zijn eigen bevoegdheden, ook al is de bestreden norm niet op hem van toepassing. Dat is een mildering van het vereiste om te beschikken over een persoonlijk belang, waarbij niettemin een band met de persoon van de verzoekende partij gehandhaafd blijft, aangezien hem daarbij enkel wordt toegestaan in rechte op te treden om zijn eigen bevoegdheden te doen eerbiedigen. Het feit dat een federale bevoegdheid door twee gewesten in plaats van door één gewest is miskend, is niet van dien aard om te rechtvaardigen dat die band wordt verbroken. Het is ook niet van dien aard dat het een reden zou zijn om opnieuw een vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof over de grondwettigheid van artikel 19 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State “zo uitgelegd (...) dat het van de deelentiteiten eist dat ze blijf geven van een ander belang om op te treden dan het belang waarvan ze blijf geven wanneer ze bij het Arbitragehof curatieve toetsing van een rechtsregel van een wetgevende vergadering laten plaatsvinden” of “zó (...) uitgelegd dat een gewest geen (functioneel) belang heeft bij de nietigverklaring van een besluit van de regering van een ander gewest wegens miskenning van de federale bevoegdheden”, in het licht van “de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, afzonderlijk gelezen of gelezen in samenhang met de artikelen 13, 141, 142 en 143 van de Grondwet, artikel 2 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, de artikelen 31 tot 33*bis* van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en de artikelen 6, 13 en 14 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden”.

De omstandigheid dat het Grondwettelijk Hof reeds een schending van de federale bevoegdheden door een vergelijkbare norm van een ander gewest heeft vastgesteld, laat niet toe te besluiten dat het voorwerp van de prejudiciële vraag anders zou zijn. Het voorwerp van de prejudiciële vraag blijft immers artikel 19 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, zo uitgelegd dat het van de deelentiteiten eist dat ze blijf geven van een ander belang om op te treden dan het belang waarop ze zich beroepen wanneer ze bij het Grondwettelijk Hof curatieve toetsing van een rechtsregel van een wetgevende vergadering laten plaatsvinden. Bovendien heeft die omstandigheid betrekking op de grond van de zaak en niet op het begrip functioneel belang. Het feit dat de federale Staat, net zoals de verzoekende partij zelf, verzuimd heeft bij het Grondwettelijk Hof een beroep tot nietigverklaring in te stellen tegen artikel 2 van het voornoemde Waals decreet van 1 oktober 2020, heeft evenmin invloed op dat begrip. Dat begrip staat bovendien los van zowel de bestreden norm als van de partijen bij het geding.

De door de verzoekende partij voorgestelde prejudiciële vraag heeft dus wel degelijk betrekking op de dezelfde getoetste norm, en dezelfde toetsingsnormen, als de vraag die door de Raad van State in zijn arrest nr. 125.644 van 24 november 2003 is gesteld en die door het Arbitragehof in arrest nr. 201/2004 van 15 december 2004 is beantwoord.

Bovendien, door *in fine* de Raad van State te vragen een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof, gelet op de “situatie waar de miskenning van die federale bevoegdheden reeds is vastgesteld door het Grondwettelijk Hof in relatie tot het verzoekende gewest na een vernietigingsberoep van de Ministerraad, terwijl de federale staat verzuimt om op te treden tegen het andere gewest, met als gevolg dat verschillende gewesten ongelijk worden behandeld”, en door daar in haar pleidooi tijdens de zitting de nadruk op te blijven leggen, beoogt de verzoekende partij in werkelijkheid dat het Grondwettelijk Hof in de plaats van de Raad van State treedt bij de beoordeling van de concrete gegevens van de zaak. Maar, zelfs wanneer het Grondwettelijk Hof antwoordt op een prejudiciële vraag betreffende artikel 19 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, wijst het erop dat “het (...) aan de Raad van State [staat] te oordelen of de verzoekers die een zaak voor de Raad brengen, doen blijken van een belang bij hun beroep” (GwH 10 november 1999, nr. 117/1999, B.3., ECLI:BE:GHCC:1999:ARR.117).

Derhalve is er geen reden om de prejudiciële vraag te stellen die door de verzoekende partij in ondergeschikte orde wordt gevraagd.

VI.3.3. Met betrekking tot het materieel belang van de verzoekende partij

Wat meer in het bijzonder de reglementaire besluiten betreft die voor de Raad van State worden aangevochten, is niet vereist dat zij onmiddellijk op de verzoekende partij worden toegepast, maar dat het mogelijk is dat ze op haar van toepassing zijn, dat wil zeggen dat ze bedoeld zijn om haar situatie te regelen. Volgens vaste rechtspraak kunnen reglementaire besluiten immers worden aangevochten door alle personen voor wie ze bedoeld zijn, alsook door personen die niet binnen het toepassingsgebied vallen, maar die er rechtstreeks nadelige gevolgen van ondervinden.

In casu beoogt het bestreden besluit van toepassing te zijn op de *prosumenten* in het Waalse Gewest, waar de verzoekende partij geen deel van uitmaakt.

Zij voert echter aan dat zij er rechtstreeks nadelige gevolgen van ondervindt.

De verzoekende partij voert aldus vier elementen aan ter ondersteuning van haar materieel belang bij de nietigverklaring van het bestreden besluit, namelijk:

- het bestreden besluit zou leiden tot een stijging van de elektriciteitstransmissiekosten op het gehele nationale grondgebied, zodat de verzoekende partij, in haar hoedanigheid van elektriciteitsverbruiker in het Vlaamse Gewest, van wie de elektriciteitsrekeningen negatief zouden worden beïnvloed, belang zou hebben bij de nietigverklaring van dat besluit;
- via een dotatie financiert de verzoekende partij de Vlaamse Milieumaatschappij, die over een kantoor beschikt in Edingen; deze laatste zou haar elektriciteitsfacturen in het Waalse Gewest zien stijgen als gevolg van het bestreden besluit;
- opnieuw in haar hoedanigheid van elektriciteitsverbruiker in het Vlaamse Gewest zou de verzoekende partij te maken krijgen met hogere elektriciteitsfacturen aangezien het bestreden besluit tot gevolg zou hebben dat de elektriciteitsleveranciers die de hoedanigheid van “evenwichtsverantwoordelijke” hebben, de kosten die zij op grond van deze hoedanigheid en ten gevolge van het bestreden besluit aan hun klanten doorrekenen, zouden verhogen;
- het bestreden besluit zou zorgen voor een fiscale overdracht ten nadele van de verzoekende partij en haar inwoners.

Die vier nadelen die de verzoekende partij aanvoert, worden hierna achtereenvolgens onderzocht.

VI.3.3.1. Wat de stijging van de elektriciteitstransmissiekosten betreft

Op de vraag van de staatsraad-verslaggever of het in het Waalse Gewest geldende compensatiemechanisme al dan niet van invloed is op de tarieven van de transmissienetbeheerder (TNB) Elia, die via een cascadetarievenstructuur uiteindelijk worden doorgerekend aan de elektriciteitsverbruikers in het Vlaamse Gewest, heeft de CREG geantwoord dat de tarieven van Elia niet worden beïnvloed door het Waalse compensatiemechanisme. De CREG sluit niet uit dat de tarieven van de distributienetbeheerders (DNB's) kunnen worden beïnvloed, maar ze verduidelijkt dat dat in dat geval enkel zou gelden voor de Waalse DNB's.

Gelijktijdig met de vraag die aan de CREG werd gesteld, heeft de staatsraad-verslaggever een e-mailbericht gestuurd naar de raadsleden van de partijen die luidt als volgt:

“[...]”

Jullie zullen kennis genomen hebben van de vraag die ik heden aan de CREG gesteld heb. Op blz. 11, voetnoot 27, van haar laatste memorie verwijst het Vlaamse Gewest naar het Besluit (Z)1109/9 van de CREG van 29 maart 2018 tot vaststelling van de tariefmethodologie voor het elektriciteitstransmissienet en voor de elektriciteitsnetten met een transmissiefunctie. Behoudens vergissing, werd die beslissing inmiddels vervangen door het Besluit (B)658E/85 van de CREG van 9 november 2023 betreffende de vraag tot goedkeuring van het aangepaste tariefvoorstel ingediend door de transmissienetbeheerder voor elektriciteit voor de regulatoire periode 2024-2027. Ik nodig de partijen uit om, ter zitting, ook met die laatste beslissing rekening te willen houden.

Als reactie heeft de raadsman van de verzoekende partij het volgende laten weten: “Om hieraan tegemoet te komen dient rekening te worden gehouden met een opeenvolging van beslissingen van de CREG. Aangezien data en referenties zich niet goed lenen voor een louter mondelinge oplijsting, bezorg ik U hierbij alvast de referenties en de hyperlinks voor de beslissingen waarnaar ik ter zitting zal verwijzen.”

Op de zitting heeft de verzoekende partij evenwel geen toelichting gegeven bij de verschillende beslissingen van de CREG waarvan sprake is in voormeld e-mailbericht van haar raadsman. Ze heeft daarentegen verklaard dat het antwoord van de CREG indruist tegen arrest nr. 5/2021 van 14 januari 2021 van het Grondwettelijk Hof alsook tegen de adviezen van de afdeling Wetgeving van de Raad van State, in het bijzonder advies 69.006/3 van 7 april 2021 in verband met een ontwerp van Vlaams decreet dat er inzonderheid toe strekte de regel op te heffen inzake de prioritaire plaatsing van slimme meters bij *prosumenten*.

Bij zijn arrest nr. 5/2021 van 14 januari 2021 heeft het Grondwettelijk Hof zich als volgt uitgesproken:

“B.9.8. Door de afnemer toe te staan enkel voor zijn nettoverbruik te betalen, verleent de bestreden bepaling een gedeeltelijke vrijstelling van de vermelde tarieven. Hij betaalt die immers niet op het verschil tussen zijn nettoverbruik en zijn brutoverbruik, terwijl elk verbruik het gebruik van het transmissienet impliceert, zelfs indien niet elk onderdeel van dat verbruik op het transmissienet heeft gecirculeerd.

De decreetgever is enkel bevoegd, zoals in B.9.5 is vermeld, om de afnemer vrij te stellen van de distributietarieven, niet van de transmissietarieven. De bestreden bepaling schendt derhalve artikel 6, § 1, VII, tweede lid, d), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

(...)

B.9.10. In weerwil van wat de Vlaamse Regering betoogt, vindt de bestreden bepaling geen bevoegdheidsgrondslag in artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, dat bepaalt :

‘De decreten kunnen rechtsbepalingen bevatten in aangelegenheden waarvoor de Parlementen niet bevoegd zijn, voor zover die bepalingen noodzakelijk zijn voor de uitoefening van hun bevoegdheid’.

Opdat artikel 10 toepassing kan vinden, is vereist dat de aangenomen wetgeving noodzakelijk is voor de uitoefening van de bevoegdheden van het gewest, dat de aangelegenheid zich leent tot een gedifferentieerde regeling en dat de weerslag van de bestreden bepaling op die aangelegenheid slechts marginaal is.

De tijdelijke instandhouding van het compensatiemechanisme kan evenwel niet noodzakelijk worden geacht, nu de digitale meter toelaat - anders dan voorheen bij de terugdraaiende teller het geval was - om beide energiestromen (afname en injectie) afzonderlijk te registreren, zodat het brutoverbruik aan alle tarieven, taksen en heffingen kan worden onderworpen en geen afbreuk wordt gedaan aan de federale bevoegdheden. De aangelegenheid leent zich ook niet tot een gedifferentieerde regeling aangezien de federale belastingen op dezelfde wijze moeten worden geheven in alle deelgebieden. Bovendien is de weerslag van de bestreden bepaling niet louter marginaal, maar raakt zij het wezen zelf van de bevoegdheid van de federale overheid inzake de transmissietarieven en belastingen, doordat zij bepaalde gebruikers die energie op het net injecteren gedurende een lange periode vrijstelt van de federale tarieven en taksen, terwijl de energietarieven een zo getrouw mogelijke weergave dienen te zijn van de werkelijke kosten.” (ECLI:BE:GHCC:2021:ARR.005).

In advies nr. 69.006/3 van 7 april 2021 dat de afdeling Wetgeving van de Raad van State uitgebracht heeft over een voorstel van decreet tot wijziging van het Vlaams Energiedecreet van 8 mei 2009, heeft ze met name het volgende opgemerkt:

“3.2.1. Het aan te nemen decreet zal ertoe leiden dat, vermits digitale meters niet langer met voorrang bij bestaande prosumenten worden geplaatst, die prosumenten tijdelijk verder gebruik zullen kunnen maken van meters met een analoog telwerk (hierna: Ferrarismeter). Die meters hebben als intrinsieke eigenschap dat ze terugdraaien wanneer er elektriciteit wordt geïnjecteerd in het net in plaats van afgenomen van het net. Prosumenten benutten die eigenschap wanneer ze meer elektriciteit produceren dan ze zelf verbruiken of opslaan, zodat ze gratis stroom leveren aan het net waarmee ze verbonden zijn, die door het terugdraaien van de Ferrarismeter evenwel verrekend wordt met de stroom die ze van het net afnemen.

Het terugdraaien van de Ferrarismeter leidt onvermijdelijk tot minder inkomsten voor de federale overheid, aangezien de vergoedingen voor het transmissienet en een aantal federale belastingen, waaronder de btw, worden berekend op het nettoverbruik volgens de meter en niet op de totale hoeveelheid afgenomen elektriciteit, waardoor prosumenten minder vergoedingen en belastingen ten voordele van de federale overheid betalen dan andere afnemers met een gelijke hoeveelheid afgenomen elektriciteit.

3.2.2. In het verleden heeft de Raad van State, afdeling Wetgeving, er meermaals op gewezen dat de gewesten niet bevoegd zijn om in een regeling te voorzien waarbij de consument slechts betaalt voor de netto afgenomen elektriciteit. Die adviezen hadden evenwel betrekking op een ontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en een voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest die in (de verlenging van) een compensatieregeling voorzagen voor prosumenten met bidirectionele meters. Volgens de Raad kwam die compensatieregeling neer op een vrijstelling van de transmissietarieven, de btw en andere federale heffingen op elektriciteit, waarvoor de gewesten niet bevoegd zijn.

De voorgestelde regeling strekt er daarentegen niet toe de bestaande prosumenten vrij te stellen van transmissietarieven, btw en andere federale heffingen op elektriciteit. Weliswaar zullen, zoals vermeld, bestaande prosumenten, zolang bij hen geen digitale meter is geplaatst, en ze derhalve over een terugdraaiende teller blijven beschikken, geen transmissietarieven, btw en andere federale heffingen betalen op de elektriciteit die in mindering wordt gebracht van de afgenomen elektriciteit. Dat is evenwel niet aan de voorgestelde regeling te wijten, maar aan de voormelde intrinsieke eigenschappen van de Ferrarimeter die, in tegenstelling tot de digitale meter, het niet mogelijk maken om beide energiestromen (afname en injectie) afzonderlijk te registreren. Het gaat met andere woorden om een feitelijke toestand die niet aan de voorgestelde regeling kan worden verweten.”

Noch het Grondwettelijk Hof, noch de afdeling Wetgeving van de Raad van State hebben beweerd dat een (gedeeltelijke) vrijstelling van de elektriciteitstransmissiekosten ten gunste van bepaalde consumenten van een gewest werd doorgerekend op de facturen van de consumenten van de andere gewesten. In tegenstelling tot wat de verzoekende partij beweert, is het antwoord van de CREG op de vraag van de staatsraad-verslaggever dus niet strijdig met het arrest, noch met voormeld advies.

Belangrijker nog is dat de verzoekende partij niet aantoont, aan de hand van facturen of stavingsstukken, dat zij sinds de inwerkingtreding van het bestreden besluit te maken heeft gehad met enige stijging van de elektriciteitstransmissiekosten.

De verzoekende partij maakt dus niet aannemelijk dat er een negatieve, zekere en rechtstreekse impact is van het bestreden besluit op de tarieven van Elia die aan de elektriciteitsverbruikers in het Vlaamse Gewest worden doorgerekend.

VI.3.3.2. Wat de dotatie van de Vlaamse Milieumaatschappij betreft

De verzoekende partij betwist niet dat de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) over een eigen rechtspersoonlijkheid beschikt. Zij kan zich dan ook niet beroepen op een nadeel dat een andere persoon zou lijden. Een dergelijk nadeel is immers niet persoonlijk.

Het nadeel dat de verzoekende partij eventueel zou kunnen lijden vanwege het feit dat ze een dotatie toekent aan de VMM is overigens niet rechtstreeks.

Tot slot is dat nadeel ook niet zeker. Het bestreden besluit dateert immers van 12 oktober 2023. Het is bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad op 14 december 2023 en in werking getreden op 1 december 2023. De verzoekende partij legt evenwel elektriciteitsfacturen van de VMM over, met name een factuur van januari 2023 (stuk 3) en een andere van april 2024 (stuk 4), waaruit blijkt dat het door de elektriciteitsleverancier (VEB) gefactureerde voorschot ongewijzigd blijft (€ 37,00/maand). Zij legt geen enkel stuk over waaruit blijkt dat de elektriciteitsrekeningen van de VMM zijn gestegen, laat staan dat ze gestegen zijn als gevolg van het bestreden besluit.

VI.3.3.3. Stijging van de onbalanskosten

De verzoekende partij voert aan dat het compensatiemechanisme de *prosumenten* er niet toe aanzet hun eigen productie te verbruiken, wat het risico op een onevenwicht op het elektriciteitsnet doet toenemen. Zij betoogt dat de “evenwichtsverantwoordelijken”, voor het merendeel leveranciers van elektrische energie, aldus geconfronteerd worden met een stijging van de onbalanskosten, die ze doorrekenen aan hun klanten.

Op een vraag van de staatsraad-verslaggever heeft de FEBEG, de eerste tussenkomende partij, het volgende uiteengezet:

Vrije vertaling:

Vanuit regelgevend oogpunt ligt de verantwoordelijkheid voor het evenwicht van het elektriciteitssysteem in de eerste plaats bij de transmissienetbeheerder, overeenkomstig de Europese en de Belgische wetgeving. Die verantwoordelijkheid wordt vervolgens overgedragen aan de evenwichtsverantwoordelijken, die in de meeste gevallen de elektriciteitsleveranciers of de door hen aangewezen actoren zijn. Die laatste moeten de nodige maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat er te allen tijde een evenwicht is tussen de injecties, de afnames en de commerciële handel in hun portefeuille.

Die maatregelen vormen reële kosten voor de leveranciers en maken integraal deel uit van de prijs voor de levering van elektriciteit. De manier waarop die kosten worden doorgerekend aan eindafnemers behoort tot de commerciële vrijheid van elke leverancier. Die vrijheid wordt op verschillende niveaus uitgeoefend:

- hoe de kosten worden doorgerekend (inbegrepen in de prijs per kWh, vaste jaarlijkse kosten, specifieke kosten per type klant, enz.)
- aan wie ze worden doorgerekend (aan alle klanten of alleen aan bepaalde segmenten of gewesten)

- de marktpositie (sommige leveranciers zijn actief in het hele land, andere alleen in een of meer gewesten of binnen bepaalde klantsegmenten, zoals zakelijke klanten).

In de praktijk worden er op die markt verschillende strategieën onderscheiden:

- Sommige leveranciers kiezen ervoor om deze kosten te spreiden over hun hele portefeuille zonder onderscheid per gewest, door ze op te nemen in hun totale leveringsprijs.
- Anderen passen specifieke kosten toe op welbepaalde categorieën klanten. Sommige leveranciers passen bijvoorbeeld een jaarlijkse forfaitaire kostprijs per geïnstalleerde kVA toe op Waalse *prosumenten*, in het verlengde van het compensatiemechanisme dat van kracht is in Wallonië.
- Andere kiezen ervoor om niet actief te zijn in bepaalde gewesten of om hun diensten niet aan te bieden aan bepaalde klantsegmenten.

Het is belangrijk om erop te wijzen dat leveranciers niet onderling overleg mogen plegen over de wijze waarop die kosten worden doorgerekend. Overleg tussen concurrenten over prijzen of prijszettingmethoden zou in strijd zijn met het mededingingsrecht.

Wegens dat verschil in handelspraktijken kan niet worden gesteld dat het Waalse compensatiemechanisme automatisch leidt tot een verhoging van de leveringsprijzen voor alle Belgische consumenten (die vrij hun leverancier kunnen kiezen).

Op de terechtzitting heeft de verzoekende partij gesteld dat, aangezien bepaalde leveranciers de onbalanskosten verrekenen in hun prijzen, zij een zeker en rechtstreeks belang heeft bij de nietigverklaring van het bestreden besluit.

De verwerende partij heeft geantwoord dat de leveranciers niet verplicht zijn om die kosten door te rekenen aan hun klanten; ze kunnen ook beslissen om dat niet te doen als commercieel gebaar.

De eerste tussenkomenende partij heeft bevestigd dat die kosten soms “gedragen worden door de winstmarge” van leveranciers en niet per se ten laste komen van de consumenten.

Uit de antwoorden van de FEBEG, waarvan de juistheid niet betwist wordt, blijkt dan ook dat de elektriciteitsleveranciers niet verplicht zijn om die kosten door te rekenen aan (al) hun klanten, dat ze dat niet allemaal doen en dat diegenen die het doen, dat niet noodzakelijk op uniforme wijze doen, wel integendeel, dat sommigen die doorrekening beperken tot de markt waarop het compensatiemechanisme van toepassing is.

Daarbij komt dat, hoewel het compensatiemechanisme de *prosumant*, ongeacht van welk gewest, er inderdaad niet toe aanzet zijn eigen productie volledig

op te gebruiken, de verzoekende partij geen stuk neergelegd heeft waaruit blijkt dat er in het Waalse Gewest een stijging is van de onbalanskosten ten gevolge van de inwerkingtreding van het bestreden besluit.

Het eventuele doorrekenen van de stijging van de onbalanskosten is dus slechts een niet-bewezen hypothese, in het bijzonder het doorrekenen van die kosten aan de verzoekende partij. Die laatste heeft immers geen stuk neergelegd waaruit blijkt dat zij elektriciteit afneemt van een leverancier die de eventuele stijging van de kosten van het onevenwicht in het Waalse Gewest doorrekent aan zijn klanten, noch een factuur waaruit blijkt dat haar elektriciteitskosten sinds de inwerkingtreding van het bestreden besluit gestegen zijn als gevolg van het Waalse compensatiemechanisme.

Het aangevoerde belang is dus onrechtstreeks voor zover het afhangt van een beslissing van de elektriciteitsleverancier en hypothetisch voor zover het afhangt van een stijging van de onbalanskosten in het Waalse Gewest, een stijging waarvan het bestaan noch de aanrekening aan de verzoekende partij met enig stuk wordt aangetoond.

VI.3.3.4. Fiscale overdracht

Zoals hierboven uiteengezet, blijkt onder meer uit het voornoemde arrest nr. 5/2021 van 14 januari 2021 van het Grondwettelijk Hof dat het compensatiemechanisme zorgt voor een gehele of gedeeltelijke vrijstelling van de btw en van andere door de federale Staat opgelegde belastingen voor de Waalse *prosumant* die niet alle door hemzelf geproduceerde elektriciteit opgebruikt.

De verzoekende partij toont echter niet aan dat dit door de federale Staat geleden verlies, al was het maar gedeeltelijk, aan haar en/of aan haar inwoners zou worden doorgerekend.

Uit wat voorafgaat, blijkt dat de verzoekende partij voor geen van de vier elementen die zij ter ondersteuning van haar materieel belang aanvoert, een stuk heeft neergelegd dat de waarachtigheid ervan aantoont.

Het aangevoerde materieel belang kan dus niet beschouwd worden als persoonlijk, rechtstreeks en zeker.

Het beroep is dan ook niet-ontvankelijk.

VII. Rechtsplegingsvergoeding en overige kosten

De verwerende partij vraagt in haar laatste memorie dat de verzoekende partij verwezen wordt in de kosten, met inbegrip van een rechtsplegingsvergoeding van 770 euro.

Aangezien zij de partij is die in het gelijk gesteld wordt, dient haar verzoek ingewilligd te worden.

De overige kosten dienen eveneens ten laste gelegd te worden van de verzoekende partij.

De tussenkomende partijen dragen elk hun eigen kosten.

OM DIE REDENEN BESLIST DE RAAD VAN STATE:

Artikel 1.

Het verzoek tot tussenkomst van de eerste tussenkomende partij wordt ingewilligd.

Het verzoek tot tussenkomst van de tweede tussenkomende partij wordt afgewezen.

Artikel 2.

Het beroep tot nietigverklaring wordt verworpen.

Artikel 3.

De verzoekende partij wordt verwezen in de kosten, namelijk het rolrecht van 200 euro, de bijdrage van 24 euro en de rechtsplegingsvergoeding van 770 euro die aan de verwerende partij toegekend wordt.

De eerste tussenkomende partij wordt verwezen in de kosten van haar tussenkomst, die 150 euro bedragen.

De tweede tussenkomende partij wordt verwezen in de kosten van haar tussenkomst, die 150 euro bedragen.

Aldus uitgesproken te Brussel op 3 juli 2025 door de Ve kamer van de Raad van State, samengesteld uit:

Pascale Vandernacht,
Inge Vos,
Emmanuel Jacubowitz,
Gregory Delannay,

voorzitster van de Raad van State,
staatsraad,
staatsraad,
hoofdgriffier

De hoofdgriffier,

De voorzitster van de Raad van State,

Gregory Delannay

Pascale Vandernacht